

**RESİM- İŞ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI PROGRAMLARINDA
ÖĞRENCİLERİN ANASANAT ATÖLYE TERCİHLERİ VE
TERCİHLERİN BEKLENTİLERİNİ KARŞILAMA DÜZEYİ**

Çiğdem Ayyıldız

YÜKSEK LİSANS TEZİ

RESİM İŞ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

TEMMUZ, 2022

TELİF HAKKI VE FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren 6 (altı) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Çiğdem

Soyadı : Ayyıldız

Bölümü : Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

İmza :

Teslim tarihi :25.07.2022

TEZİN

Türkçe Adı : Resim- İş Eğitimi Anabilim Dalı Programlarında Öğrencilerin Anasanat Atölye Tercihleri ve Tercihlerin Beklentilerini Karşılama Düzeyi

İngilizce Adı : The Preferences Of Students In The Department Of Art Teaching And The Level Of Meeting The Expectations Of The Preferences

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı : Çiğdem AYYILDIZ

İmza :

JÜRİ ONAY SAYFASI

Çiğdem AYYILDIZ tarafından hazırlanan ‘‘Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Programlarında Öğrencilerin Anasanat Atölye Tercihleri ve Tercihlerin Beklentileri Karşılama Düzeyi’’ adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Doç. Dr. Osman ÇAYDERE

(Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi)

Başkan: Doç. Dr. Mehtap PAZARLIOĞLU BİNGÖL

(Temel Sanat Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara Hacı Bayram Veli Üni)

Üye: Dr. Öğr. Üyesi Sema BİLİCİ

(Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi)

Tez Savunma Tarihi: 23.06.2022

Bu tezin Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olması için şartları yerine getirdiğimi onaylıyorum.

Prof. Dr. Şaban ÇETİN

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın gerçekleőtirilmesinde; sahip olduğu bilgi birikimini öğrencilerine aktaran, tavsiye, yönlendirme ve yardımları ile yol gösteren, bana destek olan değerli hocam ve danıőmanım Doç. Dr. Osman ÇAYDERE'ye katkılarından dolayı teşekkür ederim. Kıymetli zamanımı ayırıp özveri ile çalışma süresince hiçbir desteği esirgemedен çalıőmamı tamamlamama verdiği destekten ve bana kattığı her bilgi için kendilerine teőekkürü borç bilirim.

Tez süresince zorlandığım her anda bana destek olan sevgili arkadaşlarım Beyza KAHRAMANER' e ve Tuğba ZENGİN'e teşekkür ederim.

Teőekkürlerin az kalacağı beni bu günlere getiren, benden hiçbir zaman desteğini esirgemeyen hayatım boyunca kazandırdıkları her Őey için ve beni gelecekte söz sahibi yapacak bilgilerle donattıkları için bu hayattaki en büyük Őansım olan aileme teşekkür ederim.

Çiğdem AYYILDIZ

Temmuz, 2022

**RESİM- İŞ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI PROGRAMLARINDA
ÖĞRENCİLERİN ANASANAT ATÖLYE TERCİHLERİ VE
TERCİHLERİN BEKLENTİLERİNİ KARŞILAMA DÜZEYİ
(Yüksek Lisans Tezi)**

**Çiğdem Ayyıldız
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Temmuz, 2022**

ÖZ

Eğitim ve öğretim seçeneklerinin çağa bağlı olarak geliştirilmesi ve artırılması önemli bir gerekliliktir. Modern ve çağdaş dünyanın temsilcisi olan öğretmenlerin, içinde yaşadığı toplumu tanıyan, sorunlarını bilen, üretken, çalışkan, yaratıcı bireyleri topluma kazandırabilmeleri için öncelikli olarak kendilerinin mesleki yeterlilik ve alan bilgisinin yeterli olması gerekir. Mesleki yeterlilik ve alan bilgisinin ilk temelleri ise üniversitede de gördüğü öğrenim sürecinde atılmaktadır. Bu araştırma; üniversitelerin Eğitim Fakülteleri, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-İş Eğitimi Anabilim Dallarında öğrenim gören öğretmen adaylarının, ilk senelerinde ikinci yarıyılın sonunda tercih ettikleri anasanat atölyelerinin, öğrencilerin beklentilerini ne düzeyde karşıladığını açıklamayı amaçlamaktadır. Öğretmen adaylarının anasanat atölye tercihlerinde dikkat ettikleri noktaları açıklayacak bulgulara ulaşmak alt amaçtır. Nitel ve nicel yöntemin birlikte kullanıldığı karma araştırma modeli ile yapılan bu araştırma 2021-2022 eğitim öğretim yılında Gazi Üniversitesi Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim gören 24 birinci sınıf, 15 üçüncü sınıf, 50 dördüncü sınıf olmak üzere toplamda 74 öğrenci ile yapılmıştır. Veri toplama araçlarını iki adet görüşme formu ve bir adet beklenti ölçeği oluşturmaktadır. Araştırma verilerinin çözümlenmesi aşamasında SPSS bilgisayar programından yararlanılmış ve farklar analizi yöntemi ile veriler analiz edilmiştir. Araştırma verileri doğrultusunda öğrencilerin anasanat atölye tercihlerinde belirleyici faktörlerin ilk sırasında “ilgi” devamında “kariyer ve yetenek” olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin beklenti seviyelerinde cinsiyet, mezun olunan lise türü ve anasanat atölyelerine göre belirgin bir farklılık görülmemiş sınıf seviyelerine göre dördüncü sınıfların beklentilerinin daha fazla karşılandığı sonucuna ulaşılmıştır. Resim ve heykel öğrencilerinin anasanat atölye imkânları, dersin işleniş biçimi, kapsamı, derse karşı başarı duygusu geliştirme ve ilgi duyma gibi durumlarda beklentilerinin büyük çoğunlukla karşılandığı, Grafik

öğrencilerinin ise genel anlamda beklentilerinin karşılandığı fakat bazı durumlarda kararsız kaldıkları sonucuna varılmıştır. Eğitim fakültelerinde nitelikli öğretmen yetiştirme sürecinde kaliteli eğitimin verilebilmesi, güncel programların uygulanabilmesi için öğretmen adaylarının görüş ve beklentilerinin bu kapsamda faydalı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Sanat Eğitimi, Anasanat Atölye, Beklenti, Tercih,
Sayfa Adedi : xii+76
Danışman : Doç. Dr. Osman ÇAYDERE

**THE PREFERENCES OF STUDENTS IN THE DEPARTMENT OF
ART TEACHING AND THE LEVEL OF MEETING THE
EXPECTATIONS OF THE PREFERENCES**

(M. S. Thesis)

Çiğdem Ayyıldız

GAZI UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF EDUCATION SCIENCES

July, 2022

ABSTRACT

It is an important necessity to develop and increase education and training options depending on the age. Teachers, who are the representatives of the modern and contemporary world, need to have sufficient professional competence and field knowledge in order to bring productive, hardworking and creative individuals who know the society they live in and its problems. Professional competence and field knowledge are laid the foundations of the education process at the university. This research aims to explain to what extent the pre-service teachers studying at the Faculties of Education, Fine Arts Education Department, Art Teaching Departments, preferred at the end of the second semester in their first year, meet the expectations of the students. The sub-goal is to reach the findings that will explain the points that teacher candidates pay attention to in their main art workshop preferences. This research, which was carried out with a mixed research model in which qualitative and quantitative methods were used together, was carried out with a total of 74 students, 24 first grade, 15 third grade, 50 fourth grade, studying at Gazi University Art Education Department in the 2021-2022 academic year. Data collection tools consist of two interview forms and an expectation scale. During the analysis of the research data, the SPSS computer program was used and the data were analyzed with the difference analysis method. In line with the research data, it was found that the determining factors in the choice of the main art studio of the students were "interest", followed by "career" and "talent". It was concluded that there was no significant difference in the expectation levels of the students according to gender, type of high school they are graduated from and their the main art workshops, and it was concluded that the expectations of the fourth graders were met more according to the grade levels. It has been concluded that the expectations of the painting and sculpture students in terms of main art workshop opportunities, the way the course is taught, its scope, developing a sense of

success and interest in the course are mostly met, while the expectations of the graphic students are met in general but they are undecided in some cases. It is thought that the views and expectations of teacher candidates will be beneficial in this context in order to provide quality education and to implement current programs in the process of training qualified teachers in education faculties.

Key Words : Art Education, Expectation, Choice
Page Number : xii+76
Supervisor : Assoc. Dr. Osman ÇAYDERE

İÇİNDEKİLER

ÖZ	V
ABSTRACT	VII
İÇİNDEKİLER	IX
TABLolar LİSTESİ	XII
BÖLÜM I	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	2
1.2. Alt Problemler	3
1.3. Araştırmanın Önemi ve Amacı	3
1.4. Araştırmanın Sayıtları ve Sınırlılıkları	4
1.5. İlgili Araştırmalar	4
BÖLÜM II	7
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	7
2.1. Eğitim	7
2.2. Sanat	8
2.2.1. Sanatın İşlevi	9
2.3. Sanat Eğitimi	9
2.3.1. Sanat Eğitiminde Görsel Sanatlar Eğitiminin Yeri ve Amaçları	12
2.4. Türkiye’de Sanat Eğitime Genel Bir Bakış	14
2.5. Resim-İş Eğitimi Anabilim Dallarında Anasanat Atölye Dersleri	21
2.5.1. Resim I-II-III-IV-V-VI	21
2.5.2. Grafik Tasarımı I-II-III-IV-V-VI	22
2.5.3. Heykel I-II-III-IV-V-VI	22
2.5.4. Tekstil Tasarımı I-II-III-IV-V-VI	22
2.5.5. Seramik I-II-III-IV-V-VI	23
2.5.6. Geleneksel Türk Sanatları I-II-III-IV-V-VI	23

2.5.7. Özgün Baskıresim I-II-III-IV-V-VI	23
2.5.8. Endüstriyel Tasarım I-II-III-IV-V-VI	23
2.5.9. Fotoğraf I-II-III-IV-V-VI.....	24
2.6. Türkiye’de Sanat Eğitiminde Grafik, Heykel, Resim Atölyelerinin Kısa Tarihi	24
BÖLÜM III	26
YÖNTEM.....	26
3.1. Araştırmanın Modeli	26
3.2. Çalışma Grubu.....	26
3.3. Veri Toplama Araçları.....	28
3.4. Veri toplama Araçlarının Geliştirilme Süreci: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması.....	29
3.4.1. Resim İş Eğitimi A.B.D Programlarında Anasanat Atölye Tercihi ve Beklentilere İlişkin Öğrenci Görüşme Formu	29
3.4.2. Resim İş Eğitimi A.B.D Programlarında 3. ve 4. Sınıfların Beklentilerine İlişkin Öğrenci Görüşme Formu	30
3.4.3. Anasanat Atölye Tercihine Yönelik Öğrenci Beklenti Düzeyi Ölçeği.....	30
3.4.3.1. <i>Beklenti Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Analizleri</i>	<i>32</i>
3.5. Verilerin analizi	34
BÖLÜM IV	36
BULGULAR VE YORUMLAR.....	36
4.1. 1. Sınıflara Uygulanan Resim İş Eğitimi A.B.D Programlarında Anasanat Atölye Tercihi ve Beklentilere İlişkin Öğrenci Görüşme Formundan Elde Edilen Bulgular	36
4.1.2. Öğrencilerin Anasanat Atölye Tercihleri ve Beklenti Durumlarına Yönelik Bulgular	37
4.2. Resim İş Eğitimi A.B.D Programlarında 3. ve 4. Sınıflara Uygulanan Öğrenci Beklentilere İlişkin Görüşme Formundan Elde Edilen Bulgular.....	41
4.2.1. Öğrencilerin Tercih ve Beklentilerine Yönelik Bulgular	43
4.3. Beklenti Ölçeğinden Elde Edilen Bulgular	44
4.3.1. Cinsiyet Türüne Göre Beklenti Düzeylerinin Karşılaştırılması	45
4.3.2. Sınıf Seviyelerine Göre Beklenti Düzeylerinin Karşılaştırılması	45
4.3.3. Mezun Olunan Lise Türüne Göre Beklenti Düzeylerinin Karşılaştırılması.....	46
4.3.4. Anasanat Atölye Türlerine Göre Beklenti Düzeylerinin Karşılaştırılması.....	46

*4.3.4.1. Ölçek Maddeleri Üzerinden Anasanat Atölye Türlerine
Göre Beklenti Düzeylerinin Karşılaştırılması..... 48*

BÖLÜM V	54
SONUÇ VE ÖNERİLER	54
5.1. Sonuçlar	54
5.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	56
5.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	57
5.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	58
5.2. Öneriler	58
KAYNAKLAR	60
EKLER	64

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Çalışma Grubunun Sınıf Düzeyine Göre Dağılımları	28
Tablo 2. Grup Prototipine Uyum Alt Ölçeğine İlişkin KMO ve Bartlett Testi Sonuçları	33
Tablo 3. Beklenti Ölçeğine İlişkin Geçerlik ve Güvenirlik Sonuçları	34
Tablo 4. Sosyo-Demografik Özellik- Cinsiyet.....	37
Tablo 5. Sosyo-Demografik Özellik- Mezun Olunan Lise Türü.....	38
Tablo 6. Grafik Anasanat Atölye Tercihi	38
Tablo 7. Resim Anasanat Atölye Tercihi.....	39
Tablo 8. Heykel Anasanat Atölye Tercihi	39
Tablo 9. Tercih Esnasında Fikir Alma Durumları.....	40
Tablo 10. Tercih Esnasında Fikir Alma Durumları- Çevre.....	40
Tablo 11. Atölye Seçiminizde Etkili Olan Öneriler	40
Tablo 12. Anasanat Tercih Sıralamasında Belirleyici Faktörler	41
Tablo 13. Öğrencilerde Anasanat Atölyelere Yönelik Oluşan Beklentiler	41
Tablo 14. Öğrencilerde Anasanat Atölyelere Yönelik Oluşan Beklentiler- Yeterlilik	42
Tablo 15. Öğrencilerde Anasanat Atölyelere Yönelik Oluşan Beklentiler- Teknik İmkânlar	42
Tablo 16. Sosyo-Demografik Özellik- Cinsiyet.....	43
Tablo 17. Sosyo-Demografik Özellik- Mezun Olunan Lise Türü.....	43
Tablo 18. Sosyo-Demografik Özellik- Sınıf Kademesi.....	43
Tablo 19. Sosyo-Demografik Özellik- Atölye.....	44
Tablo 20. Anasanat Tercih Sürecinde Belirleyici Olan Faktörler.....	44
Tablo 21. Öğrencilerin Tercih Ettikleri Atölye Dersine Karşı Beklenti Durumları	45
Tablo 22. Cinsiyet	46
Tablo 23. Sınıf.....	46
Tablo 24. Lise.....	47
Tablo 25. Anasanat Atölye Türü	48
Tablo 26. Grafik, Heykel ve Resim Öğrencilerine Ait Beklenti Ölçeğinin Ortalamaları	49

BÖLÜM I

GİRİŞ

İnsan doğası düşünüldüğünde, her daim yaşamını devam ettirebilecek bir alan ve yaşanmışlığının kanıtı olacak eserler ortaya çıkarmak istemiştir. Değişen hayat koşullarına ayak uydurmaya çalışan insanoğlu yaşamın dertlerinden bir kaçış bir rahatlama olarak sanata sığınmıştır. Yüzyıllarca hüznelerini, sevinçlerini, aşklarını, özlemlerini sanat aracılığı ile dile getirmiştir. İnsanoğlunun derdini dile getirişi kimi zaman bir türkü, kimi zaman şiir, kimi zamanda paletindeki renklerle tuvale dökülen resim olmuştur. İnsanoğlu yaşamını anlamlı kılmanın yolunu sanatta bulmuş sanata değer verip toplumun vazgeçilmez bir parçası haline getirmiştir.

İnsanlığın ilk dönemlerinde hayatta kalınabilecek yaşam ortamları, bunun için gerekli olan temel eşyalar ve gıdalar asıl ihtiyaç iken daha sonraları matematik, felsefe, estetik, sanat gibi hayata anlam ve değer katan kavramlar ortaya çıkmıştır. Bu kavramların ortaya çıkışıyla nesilden nesile aktarılan kültürel miras ve bilgi daha kalıcı, evrensel değer taşıyan nitelikte olmuştur. Sanat sadece toplumda özel bir yere sahip olan sanatçıya değil toplumu oluşturan tüm bireylerin duygu ve düşüncelerine hitap eden bir ihtiyaç, bir kültürel aktarım aracı olma özelliğini taşımaktadır. Sanat her dönem farklı rollere bürünmüş, toplumun ihtiyaçları çağa göre şekillenirken sanat bu ihtiyaçlara paralel şekillenmiştir. Ortaya çıkış ve ifade biçimi çok farklı alanlarda olsa da ortak amacı her zaman insanları ortak bir kanalda birleştirmek, geliştirmek ve eğitmek olmuştur. Teknolojinin ilerlemesiyle birlikte sanat zamanla evrilmiş kendi içinde dallara ayrılarak toplumun ihtiyaç duyduğu bir eğitim aracı olma özelliği kazanmıştır (Ünver, 2002, s. 3). Bir eğitim aracı olarak sanat günümüzde yaratıcı ve estetik düşünceye sahip bireylere duyulan ihtiyaçtan kaynaklı daha fazla öneme sahiptir. Sadece bilişsel alana hitap eden birçok alanın aksine psikomotor ve duysal alanlara odaklanarak ilgi, tutum ve motivasyon yoluyla kişiyi birçok açıdan

geliştiren özellikleri ile düşünebilen, problem çözebilen, kendine güvenen, yeteneklerini ortaya çıkaran bireylerin yetişmesinde önemli yer tutmaktadır.

Birey sanatla çevrelenmiş bir dünyaya doğar. Giydiği kıyafetlerden oynadığı oyuncaklara, okuduğu kitaplara kadar yaşantısında sanattan izler vardır. Sanatla gerçek anlamda tanışması, içinde doğduğu toplum ve aile yapısına göre değişiklik gösterebilir fakat bireyin sanatı sistemli biçimde öğrenmesi eğitimle gerçekleşir. Okul öncesinde başlayan resim, müzik, drama vb. alanlarını kapsayan sanat eğitimi ilkökul döneminde belli bir sistem içerisinde eğitim programları ile sistematik biçimde bireye kazandırılır (Küçükahmet, 2008, s. 2). Müzik, tiyatro, edebiyat opera, bale, resim, seramik, heykel vb. birçok alan sanatın konusudur fakat eğitim programının bir parçası olma durumundan ve her kesime indirgenmiş olmasından kaynaklı görsel sanatlar eğitimi burada önem taşır. Sanat eğitimin önemli bir parçası olan görsel sanatlar dersi eğlenceli, yaratıcı tarafı ile sadece belli kurallar ve ilkeler ile sınırlandırılıp dar kalıplara sıkıştırılmış çoğu dersin aksine uygulanabilir oluşu ile daha özgür bir ortam sunar (Buyurgan & Buyurgan, 2012, s. 30). Görsel sanatlar dersi de tüm alanlarda olduğu gibi belli bir ihtiyaç sonucu ortaya çıkmıştır. Gelişen dünyada yaratıcı fikirlere sahip, çağın ihtiyaçlarını bilen, estetik kaygı güdüp çevresini daha fazla analiz edip inceleyen, kültürel birikimin ve aktarımın farkında olan bireyler yetiştirme ihtiyacı sanat eğitimi ve görsel sanatlar dersinin amaçlarından olmuştur.

1.1. Problem Durumu

Görsel sanatlar eğitimi her dönemde önemini koruması gereken bir alandır. Bu alanın önemine dikkat çekilse de matematik ve fen eğitimine gösterilen ilgi resim eğitimi için yetersiz kalmaktadır. Ayrıca ulusal eğitim hedeflerinde sürekli değişiklik yapılması fakat öğretim programlarının bu hızı yakalayamayışı eğitim sistemi içerisinde uzun vadede insan yetiştirmeye yönelik amaçtan uzaklaşmaya neden olmuştur (Kırıçoğlu, 2002, s. 1).

Sanat eğitimi ve eğitimin niteliği, eğitim sisteminin önemli sorunlarından biridir. Eğitim fakültelerinde sanat eğitimcisi yetiştirilen bölümlerde verilen eğitimin niteliği bu konuda daha da önemlidir. Sanat eğitiminin öğrenciyi teorik bilgilerle sınırlandırmak ve sadece teknik bilgi vermekten ziyade öğrenciyi sanatsal birçok açıdan donatmak, sanata karşı olan düşüncelerine yeni fikirler eklemek, estetik, değer gibi kavramların gelişimine yardımcı olmak, öğrenci beklentilerini karşılamak gibi işlevleri olmalıdır. Üniversitelerin sanat eğitimcisi yetiştiren Resim-İş Eğitimi Anabilim Dallarında yapılan anasanat tercihleri ve

tercih sürecinde öğrencide oluşan beklentiler eğitim sürecinde araştırılmaya değer bir konudur.

Öğrenci tercih yaparken kendisi için en doğru olanı belirlemeye çalışır. Fakat üzerinde durulmayan ve amaçsız yapılan seçimler kişide alınan eğitime karşı ön yargılar oluşturabilir. Bölüm seçimi yapılırken öğrencinin gerçekten ne istediği ve ne planladığı önemlidir. Kişi planladığı düzeyde eğitim alıp kendini geliştiremezse ileride alana karşı yetersizlik ve öz güven problemleri, mesleki yetersizlik duygusu yaşayabilir. Sanat eğitiminde bilgi, sanat kültürü ve felsefesi nesile aktarımla gerçekleşmektedir (Baykal, 2005, s. 259). Uygulamanın felsefesinde ve temelinde problem olması bu sorunun sonraki dönemlere katlanarak aktarılmasına neden olacaktır. Toplumda yanlışların ileri aktarılmasına engel olan eğitim sistemi ve eğitim sisteminin uygulama alanı olan öğretim programları burada önem kazanmaktadır. Bu anlamda anasanat eğitiminin geliştirilmesi ve öğrencilerin beklentilerini karşılayacak niteliğe ulaşması için bu alanda yapılacak çalışmalar önem kazanmaktadır. Burada öğretmen adaylarının istek ve ihtiyaçları, gelecekleri için çizdikleri yolda beklentilerinin ne kadarına ulaşıklarının önemsenmesi öğretim programlarının yenilenirken yol gösterici olma özelliği taşıyacaktır. Bu araştırmada, üniversitelerin Eğitim Fakülteleri Resim-İş Eğitimi Anabilim Dallarında birinci yılın sonunda yapılan anasanat atölye tercihleri ve tercih edilen anasanaatların öğrenci beklentilerini ne derecede karşıladığı incelenecektir.

1.2. Alt Problemler

Araştırmanın alt problemleri;

1. Resim anasanat atölye öğrencilerinin tercihlerine yönelik beklenti durumları nelerdir?
2. Grafik anasanat atölye öğrencilerinin tercihlerine yönelik beklenti durumları nelerdir?
3. Heykel anasanat atölye öğrencilerinin tercihlerine yönelik beklenti durumları nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi ve Amacı

Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Programlarında öğrenim gören öğretmen adaylarının anasanat atölye tercihlerinde dikkat ettikleri noktaları açıklayacak bulgulara ulaşmak, öğretmen adaylarının tercih aşamasında karşılaştıkları sorunları açıklamak, tercih edilen anasanaatlara karşı beklentilerinin ne düzeyde karşılandığını belirleyecek verilere ulaşmak, elde edilen verileri eğitim durumları açısından incelemek, çözüm önerileri sunmak ve

yapılacak araştırmanın gelecek çalışmalara rehberlik etmesini sağlamak çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Uçan (2002) her insanın temel sanat eğitimi almaya hakkı olduğunu belirtir. Temel sanat eğitiminin yanında mesleki açıdan sanat eğitimi alan öğretmen adaylarının iyi bir sanat eğitimi almaya hakları vardır. Bu açıdan bakacak olursak sanat eğitimi sürecini olumsuz etkileyen, eğitimin niteliğini azaltan kontrolde olan ya da olmayan sayısız etken vardır. Bu etkenlerin sınırlı bir bölümünün bile açığa çıkarılması ve standart bir düzeye indirgenip nesnel bilgiler halinde ilgililere sunulması öğretmen adaylarının eğitim ve öğretim durumlarını iyi yönde etkileyecek bir önem taşır.

1.4. Araştırmanın Sayıtları ve Sınırlılıkları

1. Araştırma esnasında katılımcıların anket maddelerine objektif ve baskı altında kalmadan cevap verdikleri, elde edilen bulguların mevcut durumu yansıttığı ve evreni temsil ettiği varsayılmıştır.
2. Araştırmanın evreni üniversitelerin Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dallarında öğrenim gören 1. 3. ve 4. sınıf öğrencileridir. Araştırmada verilerin örnekleme yoluyla Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalında 1.3. ve 4. sınıf kademesinde öğrenim gören toplam 74 öğrenciden toplanması araştırmanın sınırlılığdır.
3. Pandemi dolayısıyla araştırma uzaktan erişim ile sınırlandırılmıştır.

1.5. İlgili Araştırmalar

Araştırmanın bu bölümünde genel çerçevede eğitim, sanat, sanat eğitimi, anasanat atölye, tercih etmek ve beklenti kavramlarıyla doğrudan veya dolaylı çalışmalar yer almaktadır. İlgili çalışmaların önemli kısımları özetlenerek araştırma ile bağlantılı ve yol gösterecek noktalar ele alınarak sunulmuştur.

Sanat eğitimcisi, sanat öğretmeni veya resim öğretmeni yetiştirme süreci üzerine yapılan çalışmalara kaynak olabilecek Gazi Üniversitesi'nin 75. Yılı Sanat Eğitimi Sempozyumu; Türkiye'de Sanat Eğitimi ve Öğretmen Yetiştirme başlığı ile birçok araştırma konusunu bir araya getirmiştir. Geleceğin sanat eğitimi politikalarını yönlendirmek ve öğretmen yetiştirmek üzerine yapılan sempozyumda "Sanat Eğitimi Öğretmeni" yetiştirme başlığı altında çalışmalar yapılmıştır.

Üniversitelerin Eğitim Fakültelerinde Sanat Eğitimcisi yetiştirme üzerine Uçan'ın (2002) Sanat Eğitimi Sempozyumunda sunmuş olduğu “Türkiye’de Çağdaş Sanat Eğitiminde Öğretmen Yetiştirme Sürecinde Başlıca Yapılanmalar” adlı bildirisinde öncelikle sanat eğitiminde öğretmen yetiştirme süreci detaylıca açıklanıp geçmişten günümüze Türkiye’de bu konuda yapılan programlar ve yapılandırmalar hakkında bilgi verilmiştir. Sanat öğretmeni yetiştirme sürecindeki yapısal sorunlar belirlenip çözümler sunulmuştur.

Pekmezci'nin (2002) “Eğitim- Sanat Eğitimi-Nitelikli İnsan Eğitimi” başlıklı bildirisinde Türkiye’de eğitim sisteminde üç temel eğitim hareketi olarak adlandırdığı Yüksek Öğretmen Okulu’nun açılışı, Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nin açılışı ve ardından Köy Enstitüleri’nin açılması ile bu üç eğitim adımının da temelinde insanın olması, insanı merkeze koyarak aklın gösterdikleri doğrultusunda hareket etmenin, ülke ve toplumun çıkarını ön plana alarak, yaratıcı yönelimlere açık, birbirini izleyen eğitim aşamaları ile eğitimde devamlılığı sağlamak olduğu belirtilmiştir. Bu kurumlar üzerinden sanat öğretmeni yetiştirme aşamalarında nitelikli insan yetiştirmenin asıl amaç olduğu, sanat eğitimi kurumlarının temel işlevinin, sanatın yaşamla bütünleşmesi konusunda farkındalık kazandırması gerektiği belirtilmiştir. Her şeyden önce bu bilinç, bu kurumları oluşturan yönetim ve eğitim kadrosu, ana malzeme olarak öğrenci potansiyeli, özellikle kurum imajına önemli katkı sağlayan altyapı ile sağlanabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Buyurgan'ın (2007) “Eğitim Fakülteleri Resim-İş Eğitimi ABD öğrencilerinin Aldıkları Eğitim-Öğretime Yönelik Görüş ve Beklentileri” adlı makale çalışmasında ise Eğitim Fakülteleri Resim-İş Eğitimi Ana Bilim Dallarında okuyan öğrencilerin almış oldukları eğitime yönelik görüş ve beklentileri araştırılmıştır. Öğrencilerin çoğunlukla atölye ders saatlerinin arttırılması, öğretim elemanlarının güncel bilgileri takip etmeleri gerektiği, öğrencilere kendini geliştirme imkânı sağlamaları, teknolojik imkânların eğitimde daha fazla kullanılması gerektiği sonuçlarına ulaşılmıştır. Buyurgan öğretim programlarının çağın değişen ve gelişen şartlarına göre yenilenmesi, çeşitli araştırmalar ile eğitimin kalitesinin sorgulanması gerektiğini vurgulamıştır. Buyurgan aynı zamanda eğitim fakültelerinin çağın gereklerine uyum sağlayabilmeleri için genç öğretmen adaylarının görüşlerinin önemli olduğunu vurgulamıştır.

Ünver (2011) “Görsel Sanatlar ve Eğitimi Üzerine” adlı kitabında görsel sanatlar eğitiminin dününü ve bugününü neden-sonuç ilişkisi içerisinde tarihsel sıra ile anlatmıştır. Eğitim Fakülteleri Resim-İş Öğretmenliği programlarındaki son düzenlemeleri ve yeni

yapılanmaları ele alıp farklı kademelerdeki resim iş eğitimine yönelik sorunları açıklamıştır.

Aytekin'in (2008) "Resim İş Eğitimi ABD öğrencilerinin Anasanat Öğrencileri ile Temel Tasarım Dersine Yönelik Tutum Algı ve Beklentileri Arasındaki İlişki" adlı doktora tezi çalışmasında öğrencilerin Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalında anasanat atölye tercihleri ile temel tasarım dersine yönelik tutum, algı ve beklenti düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırmanın anasanat atölye tercihiyle ilgili kısmı ele alındığında araştırmada elde edilen bulgulara göre anasanat atölye tercihlerinde öne çıkan faktörün "ilgi" olduğu belirleyip araştırmada öğrencilerin anasanat atölye seçiminden önce daha fazla bilgiye ihtiyaç duyduğunu bulgulamıştır.

Haykır'ın (2010) "Eğitim fakülteleri Resim Bölümü Öğrencilerinin Anasanat Atölye Derslerine Karşı Tutumlarının, Sanat etkinlikleri İzleme Edimi ile Beğeni Düzeyleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi" adlı doktora çalışmasında genel olarak öğrencilerin anasanat atölye dersine karşı olumlu tutum içinde olduğu bulgulamıştır. Anasanat atölye dersine karşı tutumlar yaş aralığına göre farklılıklar olduğu 30 yaş grubunun tutumları en yüksekken 22-25 yaş grubunun tutumlarının en düşük olduğu belirtilmiştir. Sınıf kademesine göre bakıldığında ilk iki sınıfta öğrencilerin tutumlarının son iki sınıfa göre daha yüksek olduğu bulgulamıştır.

Kavuran'ın (2003) "Resim-iş Öğretmenliği Ana Sanat Atölye Derslerinin Uygulanmasında Sorunlar ve Çözüm Önerileri" adlı makale çalışmasında Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalında görev yapan öğretim elemanlarının görüşleri aracılığıyla Resim-İş Öğretmenliği programlarında karşılaşılan sorunları belirlemek, belirlenen sorunlara çözüm önerileri sunmak amaçlanmıştır, çalışma sonucunda öğretim elemanlarının mezun olan öğretmen adaylarını yetersiz buldukları, anasanat atölye derslerini ise sanat ve içerik uygulaması bakımından yetersiz buldukları belirtilmiştir.

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Eğitim

Öğrenme ve öğretme kavramı insanlık tarihi kadar eskidir. İnsanoğlu doğumundan itibaren hayat mücadelesinde var olabilmek adına çevresi ile hep iletişim halinde olmuş ve bu iletişim sonucunda karşılıklı olarak bilgi, değer, beceri, tutum, fikir alışverişine girmiştir. En eski tarihlerden günümüze kadar toplumlar bilme, bildiğini aktarma, aktarılan bilgiyi davranışa çevirme, toplumsal doğrular, değerler oluşturup, sistemler kurma ihtiyacı gütmüşlerdir. Gütülen bu ihtiyaç zamanla sınırları belirlenip “eğitim” ismini almıştır. Eğitim temelde doğumdan itibaren başlayan iyi veya kötü tüm öğrenmeleri kapsayan ve hayat boyu süren bir öğrenme ve davranış değişikliği sürecidir. İnsanın bütünlük kazanma süreci olarak değerlendirebileceğimiz eğitim; insanın fiziksel, ruhsal, dinsel, çevresel, sanatsal nitelikler kazandığı bir süreçtir (Bilhan’dan aktaran Ünver, 2002, s.1). İnsanoğlu yaşamı boyunca çevresi ile iletişime geçtiği andan itibaren farkında veya farkında olmadan okul hayatında, iş hayatında, evde, sokakta vb. sürekli bir öğrenme gerçekleştirir. Bu öğrenmelerin bir bölümü çevreye uyumla ilgili öğrenmeleri kapsar ve informal eğitim olarak adlandırılır (Erden & Fidan, 1998, s. 6). Bu eğitim türüne örnek olarak; kişinin aile büyüklerine karşı nasıl davranması gerektiği, çevresi ile uyumlu olma, topluma uyum sağlama, bir ahlak ve inanç sistemi geliştirme durumları gösterilebilir. Bu öğrenmeler organize edilmiş bir sistemin dışında olağan biçimde gelişmektedir. İnfomal öğrenim sürecinde bireyde çevre yoluyla sadece olumlu öğrenmeler değil olumsuz öğrenmeler de gerçekleşebilir. Asıl olan organize edilmiş, belli bir mekân, yaş, kademe, zaman ve öğretim programıyla sınırları çizilmiş formal eğitimin faydası ve işlevidir. Her toplum, bireyleri kendi kültürünün ihtiyaç, istek, beklentilerine uyum sağlayacak biçimde yetişmesini amaçlar ve planlar (Erden & Fidan, 1998). Burada devreye bilimsel, kurallı ve sistemli olması açısından formal eğitim girmektedir. Eğitimin bilimsel çerçevede ele

alınması bilim ile paralel ilerlemesi amaçlara ulaşmada daha etkili yol alınmasını sağlar. Bilim ile eğitim benzer özelliklere sahiptir. Bilimin olgusal, mantıksal, eleştirici, objektif, genelleşici, seçici olma özelliklerini eğitimde de bulmak mümkündür. Bilim gibi eğitim de nesnel ve objektif bilgilere önem verir. Bilim her zaman nesnel yaklaşımlarla ve eleştirel düşüncenin desteklenmesiyle daha iyi ve daha doğruyu bulmaya çalışır. Benzer biçimde eğitim de aynı yöntemle ilerler (Ada & Ünal, 2021, s. 3).

2.2. Sanat

Günümüzde yaygın olarak görsel sanatlar için kullanılan sanat, yüz yıllar boyunca farklı tanımlamalar ile açıklanmaya çalışılmıştır. Sanat, insanın doğadan bağımsız olarak düşünce aracılığı ile ortaya çıkardığı ürünler, güzel veya anlamlı şeylerin üretilmesi, gözlemler ve çalışmalar yolu ile nitelikli öğrenme yeteneği olarak farklı biçimlerde açıklanmıştır (Keser, 2009, s.292).

Uçan (2002) sanatı insanın duygularını, düşüncelerini, gözlemlerini, yaşantılarını belli bir amaç ve yöntem ile belirli bir estetik ve güzellik anlayışına göre işlenen araçlarla ifade eden bir bütün olarak görmüştür (s. 1). Burada sanatı insanın aslında güzeli arama yolundaki çabası olarak ifade etmek mümkündür. Her çağda sanat eserlerinin farklı biçimlere girmiş olması içerisinde genel değişmez kuralların olmadığını yaşanan çağla ve çağın ihtiyaçlarına yönelik bir tavır ve mantık barındırdığını, bir arayış içerisinde yol aldığını ifade edebiliriz (Turani, 1998, s. 12).

Sanat sadece insana özgü olan, onun güzeli, iyiyi arama çabasıdır. Bu çaba sadece insana aittir. Hayvanların yaşamları içerisinde bir şeyler ürettikleri, arıların ve kırlangıçların kendi yuvalarını yaptıkları fakat bu üretimin kendileri ve yavruları için programlanmış bir faaliyet olduğu, estetik yapılardan bağımsız olduğu bir gerçektir. Bu ürünler belirli tekrarlamalar ile uzun süre değişikliğe uğramaz fakat insandaki estetik ihtiyacı fiziksel ve yaşamsal ihtiyaçları her zaman aşabilir. Sanatsal yaratıcılık ile ortaya çıkarılan ürünler zengin biçim çeşitlemeleri sunar (Mülayim'den aktaran Yolcu 2009 s. 4) İnsanların yarattığı zengin çeşitliliğe sahip sanat eserleri çağlar arasında bir iletişim biçimidir. Gerçek dünyanın yok edici tarafına galip gelerek kültürlerin biçim almış somutlaşmış bir anlatımı olmayı başararak geçmişi günümüze taşıyan, geleceğimize ise yön veren niteliklere sahiptir (Ünver, 2002, s. 3).

Günümüzde sanat kavramı yaygın olarak ne kadar görsel sanatlar için kullanılsa da edebiyat ve müzik vb. sanat dallarını da içine almalıdır. Çünkü resim, müzik, mimari, heykel, seramik, sinema, tiyatro gibi akla gelebilecek insanın duygu ve düşüncelerini merkeze alan, insana mutluluk veren, başarı duygusu hissettiren bu sanat dalları genel çerçevede bireyin öğrenme ve gelişim sürecinde önemli role sahiptir. Duygu ve düşüncelerini aynı doğrultuda birleştiren ama farklı ifade yolları arayan insanın sanat dalları ile bunu yapması mümkündür. Müzikte sanatçı ve dinleyici arasında farklı bir ifade aracı yoktur, sanatçı doğrudan dinleyiciye ulaşır. Ressam kendi dünyasındakileri tuvaline yansıtarak bir fayda beklemeden izleyicisine ilham kaynağı olur. Mimar, sanatını birçok işlevi olan binalarla ifade eder. Sanatın zaman zaman sanatçı için mi sanat izleyicisi için mi olduğu yoksa sanatçının düşünce dünyasının bir ufuk noktası ya da topluma yön veren bir yol gösterici mi olduğu düşünülür. Tüm bu düşünceleri ortak paydada birleştiren aslında sanatın ne amaçla yapılırsa yapılsın kişiyi ve toplumu ileriye taşıyan bir yapı olduğudur.

2.2.1. Sanatın İşlevi

Günümüzün modern toplumunda, insanın birçok açıdan donanımlı olması beklenmektedir. Gelişen teknoloji ve rekabetle birlikte geçmişin bilgi düzeyi, eğitim sistemi, düşünce sistemi, insanlar arasındaki ilişkiler, toplumsal iletişim artık yeterli gelmemektedir. İleriye yönelik çağdaş ve günün ihtiyaçlarına cevap veren anlayışlar geliştirilmek istenmektedir. İnsana tüm bu özellikleri kazandıran sanat, düşündürmek ve bilinçlendirmek işlevi yönünden önemlidir. Bir iletişim aracı olarak sanat farklı toplumlar arasında etkileşim kurup evrensel bir dil yakalayarak, farklı yorumlamaları ile hayata eleştiri getirerek gelişime giden yolu açmaktadır.

Sanatın insan hayatında belirli işlevleri vardır. Temelinde estetik olan bu işlevler bireysel, toplumsal, kültürel, ekonomik ve eğitimsel nitelik taşır. Sanatın temelinde birey olup bireyden topluma mal olduğu için temelinde bireysel işlevi barındırır. Bireysel işlevler yerini bulmazsa diğer işlevler de gerçekleşemez. Sanatın toplumu yönlendiren işlevine baktığımızda eğitimsel işlevin tüm işlevlerle ilişkili olup merkezde olduğunu görürüz. Çünkü tüm işlevler özünde eğitsel bir nitelik taşır. Eğitimsel işlevi sayesinde sanat insanlık tarihinin en eski çağlarından beridir bir eğitim aracı, eğitim konusu, sağlıklı bir eğitim ortamı ve faydalı bir eğitim alanıdır (Uçan, 2002). Sanatın eğitimsel işlevi göz ardı

edilmeden yerinde ve doğru kullanırsa ulaşılmak istenilen bireysel ve toplumsal hedeflere ulaşmanın daha kolay olacağı düşünülebilir.

2.3. Sanat Eğitimi

Çağdaş eğitim sisteminde bireyden beklenen özellikler ve donanımlar artmış kendini birçok açıdan geliştirmiş, çok yönlü, eleştiriye açık, duyarlı bireylere ihtiyaç duyulmuştur. Çağdaş eğitim, bireylerin duyuşsal, bedensel, bilişsel yapılarıyla bir bütün olarak ileri seviyede gelişmelerini ve yetişmelerini amaçlar. Bu amaçla “bilim, teknik ve sanat” olarak adlandırabileceğimiz çağdaş eğitimin üç ana konusunu kapsayan bir eğitim sistemi çerçevesi oluşmuştur (Yolcu, 2009, s. 84).

Bilim, teknik ve sanat eğitimi bilginin anlaşılması, işlenmesi ve ürün haline getirilmesi için önemli üç adımdır. Bu nedenle geleceği daha sağlam temeller üzerine inşa etmeyi amaçlayan çağdaş eğitim sisteminin önemli yapı taşları olan bilim, teknik ve sanat eğitimi her geçen gün daha fazla öneme sahip olmuştur (Kınıklı, 2005, s. 435).

Sanat kuramları, sanat tarihi, sanat eleştirisi, estetik gibi alanlardan yararlanan; insanlara kendi yaşantıları yolu ile kasıtlı, bir amaç doğrultusunda belirli sanatsal davranışlar kazandırma ya da insanların sanatsal davranışlarını kendi yaşantıları ile amaçlı ve yöntemli olarak değiştirme, geliştirme ve yetkinleştirme sürecine “sanat eğitimi” denir (Uçan, 2002, s. 3).

Sanat eğitimi Yolcu'nun (2009) ifade edişi ile kişinin duygularını, izlenimlerini, düşüncelerini, yaratıcılık ve yeteneğini estetik bir düzeye ulaştırmak ve bu düzeyde bir anlatıma ulaştırabilmek amacıyla yapılan eğitim faaliyetlerinin tümüdür (s. 90).

San (2003) sanat eğitimini genel anlamda, sanatın tüm kollarını içerisinde barındıran okul içi veya okul dışı sanatsal faaliyetlerin tümü olarak nitelendirmiştir. Dar anlamda ise okul çerçevesi içerisinde sınıf ve bölümlerde sanat alanlarına ilişkin verilen dersler olarak ifade etmiştir (s. 17)

Sanat eğitimi, sanatın birçok türü ve konusunu içine alan duyuların eğitimini içeren bir süreçtir. Bireyler sanat eğitimi ile ilk defa çevrelerini tanıma, anlamlandırma algılama, sembolleştirme, görme, yeniden düzenleme gibi davranışlarda iyi yönde değişikliğe yol açan nitelikte bir eğitim süreci ile karşılaşmaktadır. Bu davranış değişiklikleri bireyde bilişsel, mantıksal, görsel, sözel, işitsel ve daha birçok alanda gelişmelerin gözlenmesine olanak tanımaktadır (Kınıklı, 2005). Sadece görsel ya da işitsel değil insanın birçok açıdan

duyularını ve duygularını geliştirmeye, eğitmeye ihtiyacı vardır bu yüzden sanat eğitimi resim, heykel, fotoğraf, seramik, müzik, mimari, edebiyat, tiyatro, sinema gibi sanat dallarını içine alarak sanat sosyolojisi, sanat eğitimi, sanat eleştirisi, sanat tarihi, sanat kuramları, sanat psikolojisi, sanat felsefesi, estetik, sanat pedagojisi gibi alanlardan faydalanarak kapsamlı bir eğitim platformu haline gelmelidir.

Günümüzde sanat eğitimi programlı olarak anasınıfından başlayarak sırası ile ilkokul, orta okul ve lise çağlarında görsel sanatlar ve müzik dersleri ile kazandırılmaya çalışılmaktadır. Bu derslerin eğitim sistemi içerisinde öğrencilerin gelişimlerine önemli katkıları bulunmaktadır. Sanat dersleri çocuğun geniş anlamda gelişmesini içeren en güvenilir ortamlardandır. Çünkü çocuk bu güvenli ortamda kendi duyguları ve yeterliliklerini keşfedip, duyguları eğiliminde çalışmalar ortaya koymaktadır. Eğitimin her kademesinde bu eğilimler ortaya çıkarılmalıdır çünkü sanat eğitimi sadece yeteneklerin eğitimi değil aynı zamanda duygu ve düşüncelerinin de eğitimidir (Buyurgan & Buyurgan, 2012, s. 9). Çocuğun ortaya koyduğu bir üründen ne derece geliştiği ne hissettiği ne yaşadığı, neye ihtiyacı olduğu kolayca anlaşılabilir. Çocuğa duyuşsal birçok açıdan zenginlik sağlayan, kendini çevresini keşfetmesine yol gösteren, estetik duygu ve haz alma gibi katkıları olan sanat eğitimi topluma uyum özelliklerini artırır. Çocuğu dış dünya ile uyumlu ilişkiler içerisinde tutar ve topluma daha nitelikli bireylerin kazandırılmasını sağlar (Şahan, Süzen, Çapar, & Geçen, 2013, s. 5).

Sanat derslerinin tüm bu faydalarının yanında öğrenci kendi zekâ türüne göre desteklenir. Gardner'ın Sözel- Dilsel Zekâ, Görsel- Mekânsal Zekâ, Kişisel- İçsel Zekâ, Müziksel- Ritmik Zekâ, Kişisel- İçsel Zekâ vb. zekâ türlerine göre sanat eğitimi temellendirilebilir. Çünkü öğrenci sanat derslerinde;

1. Fiziksel yollarla gösteremedikleri içsel dünyalarını, duygularını kendilerince yarattıkları semboller ile dışa vurabilmektedir.
2. Bu sembollerin ne anlama geldiği kendileri için ne anlam ifade ettiğini kendi hayal dünyalarındaki karşılığını açıklayabilmektedir.
3. Yarattıkları semboller arasındaki ilişki kurarak ifade edebilmektedirler.

Bu bilgilerden yola çıkarak sanat eğitiminin amacına baktığımızda öğrenci sanat eğitiminin çok yönlü sürecinden geçerek bir sanat birikimine sahip olmalıdır fakat burada amaç sanatçı yetiştirmek değil sanat eleştirisi, sanat tarihi, estetik ve uygulamalar olarak adlandırılan bu dört disiplin yolu ile sanatsal ifade gücü yüksek bireyler yetiştirmektir (Kınıklı, 2005, s. 438).

Toplumumuzda görsel sanatlar, müzik, beden eğitimi gibi derslere olan bakış ve eğitim sürecinin sonunda yapılan sınavlar öğrenciyi bedensel ve ruhsal açıdan geliştiren derslerin geri plana itilmesine sebep olmuştur.

Yaratıcılığın en yüksek seviyede olduğu okul öncesi dönemden başlayarak yeterli eğitimi alamayan öğrencilerde ilerleyen zamanlarda bu derslere karşı ön yargı, başarısızlık duygusu ve yeterli önemi gösterememe gibi sorunlar ortaya çıkmaktadır (İbişen, 2002, s. 141).

Yeterli imkânlar dâhilinde herkesin aynı eğitim şartlarına ulaşması biraz zor olmaktadır. Görüş olarak açık toplumlarda sanat eğitime önem verilirken kapalı toplumlarda sanat geri plana atılmaktadır. Bunun yanında farklı aile yapıları ve sahip olunan kültür bireylerin sanatla buluşma seviyelerinde farklılık yaratmaktadır. Bu sorunların hafifletilebilmesi ve sanata dair bir bilinç oluşturulabilmesi için görev sanat eğitimcilerine düşmektedir. Tüm bu sürecin içerisinde sanat eğitimi ve sanatsal yaratma sürecinde öğrenciyi rehber olan sanat eğitimcisinin nasıl bir donanıma ve niteliğe sahip olduğu önemli durumlardan biridir. Sanat eğitimcisinin de yetiştireceği nesillere faydalı olabilmesi için yeterli düzeyde sanat eğitimi almış olması gerekir. Kendini yeterli bulmayan bir eğitimci çocukların ve gençlerin eğitiminde de yeterli katkıyı sağlayamaz.

Sanat eğitimcileri; uygulayan ve uygulatan, eleştirel, çok yönlü, gelişmelere açık, yeterli donanıma sahip, öğrencilerin sanatsal duyarlılıklarının farkında olan, öğrencilerin sanatsal eğilimlerini ortaya çıkarmaya yönelik fırsatlar sunan sadece ürün değil süreç odaklı olan eğitimciler olmalıdır (Kınıklı, 2005, s. 439).

Sanat eğitimcisinin bu özelliklere sahip olabilmesi için ilkökul, ortaokul, lise ve üniversite eğitimlerinde iyi hazırlanmış doğru hedeflere sahip eğitim programları çerçevesinde eğitim almış olmaları gerekmektedir. Öğretmenlik eğitiminin ve sanat eğitiminin derinlemesine verildiği üniversite eğitimi öğretmen yetiştirme sürecinde en önemli basamaktır. Burada verilen eğitimin niteliği, kazandırılan idealler, oluşturulan sanat kültürü iyi bir programla desteklenip kendini birçok yönden geliştiren sanat eğitimcileri yetiştirilmelidir.

2.3.1. Sanat Eğitiminde Görsel Sanatlar Eğitiminin Yeri ve Amaçları

Teknoloji ve bilimde en hızlı dönemleri yaşadığımız çağımızda bireyin ve toplumun yön değiştiren ihtiyaçları, dünyadaki yenilik ve gelişmeler, yeni öğrenme ve öğretme

yaklaşımları bireylerden beklenen rolleri de doğrudan etkilemiştir (Buyurgan & Buyurgan, 2012, s. 10).

Teknolojideki bu ilerlemeler ister istemez bilgiyi üreten, empati yapabilen, girişimci, yaratıcı, eleştirel düşünen nesilleri tanımlamaktadır. Bu niteliklere sahip bireylerin yetişmesine kaynaklık edecek öğretim programları salt bilgiyi aktaran bir yapıdan ziyade daha açık, anlaşılır bireysel farklılıkları dikkate alan bir düzeyde hazırlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda görsel sanatlar eğitimi cumhuriyetin ilk yıllarından başlayarak öğretim programlarında yerini almıştır. Görsel sanatlar dersi öğretim programında bir taraftan farklı konu ve sınıf düzeylerinde sarmal biçimde tekrar eden kazanımlara yer verilirken diğer taraftan daha bütünsel ve tek seferde öğrenciye kazandırılması hedeflenen öğrenme çıktılarına yer verilmiştir. Her iki kazanım biçimi de güncel gelişmelerden beslenip geçerli ve eğitim öğretim sürecinde öğrencinin eğitim yoluyla hayatla ilişkiler kurabileceği niteliğe ulaşmıştır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2018, s. 3).

Sanat eğitiminin önemli yardımcısı olan görsel sanatlar dersinin öncelikli olarak bireyin yaratıcılık yönlerini geliştirmek, temel sanat bilgilerini bireyin yetenek düzeyine paralel olarak kazandırmak, sanatla ilgili deneyimler edindirmek gibi amaçları vardır. Bireyin görsel sanatlar dersi alabilmesi için bir ön hazırlığa ya da yeteneğe ihtiyacı yoktur. Bireyin çok üstün yeteneklere sahip olmasını gerektirmez. Bireyin kendini ifade edebilme, kişisel yaşantısına sağlayacağı olumlu katkılar, toplumsal açıdan sağladığı avantajlar yönünden görsel sanatlar dersi her düzeydeki yaş grubundan bireyler için ihtiyaçtır. Bu ihtiyaçlar doğrultusunda hazırlanan Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nın amaçları şunlardır.

1. Görsel okuryazarlık, algı ve estetik bilincine sahip,
2. Görsel sanatlar alanındaki temel kavram ve uygulamalar konusunda bilgi, beceri ve anlayışa sahip,
3. Görsel sanatlar ile ilgili tartışmalara etkin olarak katılan ve bu tartışmaları değerlendiren,
4. Görsel sanatların doğası ve kökenini inceleyen, değerini sorgulayan,
5. Güncel kültür-sanat nesnelere/tasarımlarını bilinçli olarak izleyen,
6. Kendi kültürü ile diğer kültürlerle ait kültürel mirasın değerini anlayan ve onları koruyan,
7. Görsel sanat çalışmalarında bilgi, malzeme, beceri, teknik ile teknolojiyi etkin ve güvenli bir şekilde,
8. Kullanarak düşüncelerini ifade eden,

9. Görsel Sanatları diğer disiplinlerle ilişkilendiren,
10. Sanat alanında etik davranış gösteren,
11. Sanat alanıyla ilgili meslekleri tanıyan,
12. Görsel Sanatları öğrenmeye ve uygulamaya istekli bireyler yetiştirmektir. (Milli Eğitim Bakanlığı, 2018, s. 8)

2.4. Türkiye’de Sanat Eğitime Genel Bir Bakış

Resim dersi, batıyı örnek alarak yapılan uygulamalarla birlikte eğitim programlarına ilk olarak mühendis ve askeri okullarında girmiştir. Batı tarzında ilk resim eğitimi veren kurumlar; 1795 yılında açılan Mühendishane-i Berri-i Hümayun, 1827’de Tıbbiye ve 1834’te Mekteb-i Harbiye-i Şahane okullarıdır. Mühendishane-i Berri-i Hümayun eğitim programında resim dersine yer veren ilk kurum olma özelliği taşımaktadır.

Resim derslerinde ışık-gölge, perspektif ile iki ve üç boyutlu çalışmalara yer verilmiştir. (Terzi, 2014) Bu derslerde uygulanan kopya yöntemleri ile beceri öğretimi sağlayan çalışmalar yapılmıştır. Bu yıllarda okullarda verilen resim eğitimi kartpostallardan yapılan kopya yöntemi veya öğretmen tarafından tahtaya çizilen basit krokileri geçirmek üzerine olduğu için öğrenciye kalıp biçimlerin çizimini yaptırmaktan öteye geçememiştir (Kınıklı, 2005, s. 34). Okullarda verilen eğitimin asıl amacı Osmanlı ordusunun teknik resim ve resimle ilgili alanlarında çalışacak nitelikte elemanlar yetiştirmek olmuştur (Terzi, 2014). Yeni dünya görüşü örnek alınarak kurulan bu okullarda eğitim verecek donanımlı eleman olmaması dışarıdan uzman getirmeyi gerekli kılmıştır (Turani, 2011, s. 663).

Mühendishane-i Berrî-i Hümayun ve Mekteb-i Harbiye-i Şahane gibi askeri okulların müfredatına resim derslerinin girmesi, Asker ressam sınıfının doğmasına neden olmuştur. Bu okullarda yetişen yetenekli asker ressamlarımızdan bazıları, resim eğitimi almak üzere Paris, Londra, Berlin ve Viyana gibi Avrupa şehirlerine gönderilmiştir.

Asker ressamlarımız Ferik İbrahim Paşa, Ferik Tevfik Paşa, Halil Paşa, Hüsnü Yusuf Batılı anlamda Türk resminin ilk temsilcileridir. Batılı anlamda Türk resminin ilk kuşağı, 1850-1860 yılları arasında faaliyet gösteren asker resamlardan oluşmaktadır (Özdal, 2021).

Resim sanatıyla birlikte fotoğraf sanatı da bir dönem büyük ilgi görmüştür. 1840’lı yıllardan sonrasını Türk resminde kendine özgü bir sanat dönemi olarak açıklayan Ünver (2011) Abdullah Birader’in öncülüğünde fotoğraf sanatının önce İstanbul’un sonra farklı kentlerin fotoğraflarının çekilip resmedilmesi ile geliştiğini ifade etmiştir. Çekilen

fotoğrafların Türk Primitifleri olarak adlandırılan Hüseyin Giritli, Hilmi Kasımpaşalı, Ahmet Şekur, Ahmet Ziya ve Osman Nuri gibi isimlere kaynak olduğunu ifade etmiştir. (s. 26)

Şehir manzaralarının hem Türk hem de yabancı ressamlar tarafından fazlaca kullanıldığı 1840'lı yıllarda sergi faaliyetleri de gerçekleşmiştir. 1845 yılında Sultan Abdülmecid Döneminde saraya davet edilen yabancı sanatçılardan olan Oreker isimli Avusturyalı ressamın Çırağan Sarayı'nda şehir manzaralarından oluşan ilk resim sergisi bu alanda önem taşımaktadır (Çolak, 2011).

Batıya yönelmenin iyice arttığı dönemlerde 1860-61'de Paris'te öğrencilere askeri, teknik ve mülki bilgilerin yerinde kazandırılması amacı ile Mekteb-i Osman-i açılmış ve yurt dışına öğrenciler sanat eğitimi alabilmeleri için gönderilmiştir (Ünver, 2011, s. 27). Sultan Abdülaziz, Şeker Ahmed Paşa ve Süleyman Seyyid Bey gibi birçok Türk ressamının yetiştirilmesinde ve resim sanatımıza kazandırılmasında önemli rol oynamıştır. Yurt dışına eğitim için gönderilen 1870'ler-1880'lerde faaliyet gösteren ikinci nesil, Osman Nuri Paşa, Şeker Ahmed Paşa, Süleyman Seyyid Bey, Osman Hamdi Bey gibi asker ve sivil ressamlardan oluşmaktadır. Bu öğrenciler ilerleyen zamanlarda birçok eser vererek Çağdaş Türk Resminin temellerini atmışlardır (Çetin & Avcı, 2011).

Sultan Abdülaziz döneminde (1861) resim sanatına olan ilgi ve destek giderek artmıştır. Yaşadığı dönemde sanatçıların eğitimi için destek verip saray ressamlığı kurumunu oluşturulmuştur. Bu kurumla birlikte Batılı anlamda ilk tablo koleksiyonu oluşturulup resim sanatı Osmanlı sarayının bir parçası haline getirilmiştir. Sultan Abdülaziz resim sanatına fazlaca ilgi duyup çeşitli ressamlar ile sanatsal çalışmalar yapmıştır. Avrupa ve Mısır'a düzenlediği geziler ile saray ve müzelerde gözlemlediği çalışmalar sonraki yıllarda Türk Resmine büyük katkı sağlamıştır (Kaya, 2019).

Sultan Abdülaziz döneminde yurt dışında ilk sergilere katılım başlanmış, 1851 yılında sanayi ve tarım ürünlerini tanıtan "Londra Sergisi", Osmanlı İmparatorluğu'nun katıldığı ilk uluslararası sergi olmuştur. 1855 Paris Sergisi'nde tarımsal sanayi ve güzel sanatlar olmak üzere iki bölümde katılım sağlanmıştır. 1863 yılında İstanbul'da düzenlenen ilk uluslararası fuar olan Sergi-i Umumi Osmani' de tarım ve sanayi ürünlerinin yanı sıra teknik resim ve süslemeleri gösteren bölümler yer almıştır (Çolak, 2011).

Sultan Abdülaziz döneminde yapılan bir diğer yenilik ise yenileşme döneminde 1868 yılında Galatasaray Mekteb-i Sultânîsi'ni kurulmasıdır. Günümüzde Galatasaray Lisesi

adını alan kurum Batıya açılan bir pencere niteliği taşımıştır (Karabayır, 2021). Galatasaray Lisesi Çağdaş Türk resim sanatında çok önemli sergilere ev sahipliği yapmıştır.

Yurt dışına gönderilen asker ve sivil ressamınlar Türk resim sanatı, fotoğrafçılık sanatı ve müzecilik gibi alanlarda önemli faaliyetlere imza atarak birçok konuda öncü olmuşlardır.

Eğitimi tamamladıktan sonra yurda dönen Şeker Ahmet Paşa Türklerin de içinde bulunduğu ilk resim sergisini 27 Nisan 1873 tarihinde açmıştır (Ünver, 2011, s. 28). Şeker Ahmet Paşa Batı'da uzunca yıllar eğitim görmüş bu eğitimin etkisiyle gözlemci resimler yaparak gerek ölü-doğa resimleri gerekse peyzajları ile Avrupa Baroğu ressamlarının havasını yansıtan renkleri ile yarı hayalden yarı gözlem yapılmış eserlerini ciddi bir disiplin ile oluşturmuştur (Turani, 2011, s. 671).

Sanat eserlerinin korunabilmesi ve sergilenmesi amacıyla müzeler açılmaya başlanmış, bu amaçla Osman Hamdi Bey'in müdürlüğünü yaptığı Müze-i Humayun 1869 yılında açılmıştır. Osman Hamdi Bey çağdaş resim alanında eğitim veren ilk kuruluş olan Sanâyi-i Nefise Mektebi'nin de müdürlüğünü yapmıştır (Tataroğlu, 2019).

Günümüzde sanat eğitimi akademik düzeyde veren döneminde ise plastik sanatlar öğretiminin kurumsallaşması açısından büyük öneme sahip olan Sanâyi-i Nefise Mektebi (Bugün Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi) 1 Mart 1883 yılında Osman Hamdi Bey tarafından kurulmuştur (Çetin & Avcı, 2011). Batılı anlamda sanat eğitimi veren askeri okulların yanında sivillere hizmet veren Güzel Sanatlar Okulu kurulmuş olup askeri ressamınların yerlerini yavaş yavaş sivillere bıraktığı bir döneme girilmiştir (Turani, 2011, s. 672). 1887'den 1908'e kadar müdürlüğünün Osman Hamdi Bey'in yaptığı okulun öğretim sorumluluğu uzunca bir süre yabancılara verilmiştir. Sanayi-i Nefise Mektebi'nde Avrupa tekniğine göre portre ve peyzaj üzerine çalışmalar yürütülmüş, heykel ve mimarlık eğitimi için yabancı mimar ve heykeltıraşlar görev almışlardır. Resim atölyelerinde yapılan çalışmalar, Türkiye'deki resim eğitiminin akademik bir disipline sokulması yönünden önem taşımaktadır (Tansuğ, 1993, s. 51). Sanâyi-i Nefise Mektebi ile resim derslerinin genel eğitim programlarına ders olarak girmesinin yolu açılmıştır.

Batı'ya sanat eğitimi için öğrenci gönderme çalışmaları Sanâyi-i Nefise Mektebi mezunlarının Avrupa'ya gönderilmesi ile devam etmiştir. Batı'ya sanat eğitimi için gönderilen ve zamanla Çallı Kuşağı sanatçıları olarak anılan; İbrahim Çallı, Feyhaman

Duran, Hüseyin Avni Lifij, Hikmet Onat, Nazmi Ziya gibi sanatçılar Avrupa'dan esinlenerek renkçi bir anlayışla izlenimci eserler vermişlerdir (Turani, 2011, s. 673).

İlk Cumhuriyet kuşağı ressamlarının sanatçı kimliği kazanmasında etkili, asker ressamların yerlerini sivil resamlara bırakma yolunda bir ara geçiş dönemi olan 1914 kuşağı (Çallı Kuşağı) sanat akademisinin çağdaş sanatımıza kazandırdığı en önemli kazançlardan biridir (Özsezgin, 1999, s. 17).

Sanayi-i Nefise Mektebi, 1928 yılında Güzel Sanatlar Akademisi'ne dönüştürülmüş, akademiye dört atölye daha açılmıştır. Örgün sınıfların dışında akşam kursları da açılarak heykel, canlı modelden çalışmalar, krokiler ve resim çalışmaları yapılmıştır. Batı ülkelerinden öğretmenleri davet edilmesi Türk öğrencilerin Avrupa'ya staja gönderilmesi Cumhuriyet döneminde de devam etmiştir (Özdal, 2021).

1910 yılında Resim-İş öğretimi konusunda araştırmalar yapmak üzere İsmail Hakkı Baltacıoğlu Maarif Nazırı tarafından Avrupa'ya gönderilmiş ve buradaki tecrübeleri ile resim eğitimine yeni görüşler getirmiştir. 1915 Yılında "Resim Öğretmenin Yolu" ve "Resim Usulü Tedrisi" el kitabı ile eski usullerin bırakılması gerektiği ve resim dersinin daha doğal ve yenilikçi olması gerektiğini savunmuştur (Kırıšoğlu, 2002, s. 35). Baltacıoğlu'nu çalışmalarından bir diğeri 1927 yılında açılan ve müfredatını İsmail Hakkı Tonguç'un hazırladığı "Resim Öğretmenliği Kursu" dur. Kursta "Resim Öğretim Metodu" adı altında ders verilmiştir (Altınkurt, 2015).

1914 yılında Ali Sami Bey'in Müdürlüğünde kız öğrencilerin sanat eğitimi almalarına imkân sağlayan İnas Sanâyi-i Nefise Mektebi açılmıştır. Kısa süre sonra müdürlüğüne Mihri Müşfik getirilen okul kız öğrencilere güzel sanatlar eğitimi vermeyi amaçlamıştır. Eğitim verdiği süre boyunca birçok kadın sanatçı yetiştirmiştir (Yolcu, 2009, s. 98).

Dönemin bir diğeri önemli eğitim kurumu olan Galatasaray Lisesi yapmış olduğu sanat sergileri ile ön plana çıkmıştır. 1916 yılında başlanan, her yıl tekrarlanan Osmanlı Ressamlar Cemiyeti öncülüğünde Galatasaray Lisesi'nin iki sınıfında gerçekleştirilen Galatasaray Sergileri Türkiye'de gerçekleştirilen ilk geleneksel sergi olma bakımından önem taşır. Bu sergiler 1914 kuşağı üzerinde etkileri olmuştur. Peyzaj, natürmort, portre gibi konuların ağırlıklı olarak çalışıldığı bu aynı temaları ilerleyen nesiller de aktarmışlardır. Cumhuriyete doğru gidilen dönemde Osmanlı Ressamlar Cemiyeti'nin adı Türk Ressamlar Cemiyeti olarak değiştirilmiş, ülkenin durumu anlatan Millî Mücadele temalı resimler o dönemin sanat anlayışına yeni bir bakış açısı getirmiştir. Ali Cemal,

Hikmet Onat, İbrahim Çallı, Sami yetik, Namık İsmail, Ali Avni Çelebi, Halil Dikmen gibi ressamlar öncülüğünde İstiklal Mücadelesini anlatan eserler verilmiştir (Özsezgin, 1999, s. 23).

Yeni Türk devletinin temellerinin atıldığı dönemde kültür, eğitim ve sanat sorunlarına da oldukça önem verilmiştir. Atatürk başkanlığında Ankara’da toplanan 15 Temmuz 1921 Maarif Kongresi ile doğudan ve batıdan tamamen uzak millî ve tarihi özelliğimize uyumlu bir eğitim ve öğretim sistemi kurulması hedeflenmiştir (Akyüz, 2019, s. 321). Bu hedefler doğrultusunda 3 Mart 1924 tarihinde Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile ülkedeki farklı amaçlara hizmet eden milli amaç gütmeyen okulların ders programları değiştirilerek eğitimde bütünlük sağlanmıştır (Akyüz, 2019, s. 329).

Atatürk 1923 İzmir İktisat Kongresinde “Sanatımızı da güzelleştirmek, geliştirmek zorundayız. Eğer sanat konusunda yine hoşgörülü olursak, endüstri yönünden yine dış ülkelere haraç vermek durumunda kalırız.” sözü ile sanat eğitiminin önemine dikkat çekmiştir (Uğurlu, 2002). Sanat devlet politikası haline getirilip sanat eğitiminin sorunları ulusal eğitimin sorunlarından ayrı düşünülmemiştir. 1921 yılında Türk Ressamlar Cemiyeti kurulmuştur. 1924 yılından itibaren Malik Aksel, Hayrullah Örs, Şinasi Barutçu, İ. Hakkı Uludağ gibi sanatçılar sanatı yerinde incelemeleri ve sanat eğitimimize katkı sağlamaları amacıyla burslu olarak yurt dışına gönderilmiştir. 1926 yılında Türk Sanayi-i Nefise birliği, 1928 yılında Müstakil Ressamlar ve Heykeltıraşlar birliği kurulmuştur (Yolcu, 2009, s. 99).

Cumhuriyet döneminde örgün eğitimde öğretim programlarına müzik, resim, el işi gibi derslerin koyulması 1925 yılı ile başlamıştır. Yaygın eğitimde ise 1932 yılında açılmaya başlanan Halkevleri ile Halk Eğitim Merkezleri ile sanat eğitimini halka indirgemek, güzel sanatlar eğitimini sevdirmek gibi amaçlarla eğitim verilmiştir. Anadolu'nun köylerine kadar yayılan Halk Evleri'nde sanat alanında toplantılar yapılmış, sergiler açılmıştır. Eğitim, kültür ve sanatta çok yönlü gelişim hedeflenmiş ülkeye John Dewey, Beryl Parker ve George Stiehler gibi eğitim uzmanları davet edilerek eğitim sorunları ele alınmıştır (Kınıklı, 2005, s. 37). John Dewey'in 1926 yılında uygulamaya konulan raporunda şu görüşlere yer verilmiştir:

1. Okullarda, bütün donanımlarıyla birlikte resim ve iş atölyeleri kurulmalıdır.
2. Yükseköğrenime devam etmeyecek kişiler için, kendine bilgi ve beceri kazandıracak uygulamalı çalışmalara özellikle de el işlerine (iş eğitimine) önem verilmelidir.

3. Resim, çizgi ve boya sanatları gibi görsel sanat etkinlikleri yoluyla, kişisel ve toplumsal önemi ve yararı açısından yeteneklerin geliştirilmesine önem verilmelidir (Yolcu, 2009, s. 99).

Beryl Parker hazırladığı raporunda müzik, görsel sanatlar, oyun, el işleri gibi alanların kazandırılmasında geçmişten gelen bazı engeller olduğu öğrencilerde yaratıcılığın kopya yöntemler ile arka plana atıldığını belirtmiştir (Kırısoğlu, 2002, s. 36).

George Stiehler resim ve el işleri ile öğrencileri daha yaratıcı özelliklerini geliştirip onların sanat eserlerinin değerlerini anlayacak bir seviyeye getirilebileceğini, bunun bizzat sanat olmadığını fakat herkesi sanata doğru eğitmekte bir yol olduğunu vurgulayıp bizzat sanatın yaratma gücü olan kişiler ile başarılabilceğini belirtmiştir. Stiehler resim iş derslerinde halk sanatlarının da dikkate alınması gerektiğini derslerde çevre ve yurt bilgisi verilmesi ve dersler için branş öğretmenlerine ihtiyaç olduğunu ifade etmiştir (Özsoy'dan aktaran Altinkurt, 2015).

Raporlar doğrultusunda, ortaokullara resim eğitimi verebilecek öğretmen yetiştirmek amacıyla 1926 yılında Ankara'da Gazi Eğitim Fakültesinin temelini oluşturan Orta Muallim Mektebi açılmıştır. 1927 yılında eğitim-öğretim faaliyetlerine başlamış olup 1932 yılında "Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü" adını almıştır. Cumhuriyetin bilim, sanat ve eğitim çağının ideallerini gerçekleştirme yolunda bir adım olarak 1924 yılından itibaren Avrupa'nın önde gelen bilim ve sanat ülkelerine devlet burslu öğrenciler gönderilmiştir. Bu uygulama içerisinde Şinasi Barutçu, İsmail Hakkı Uludağ, Hayrullah Örs, Mehmet Ali Akademi ve Malik Aksel resim ve iş dersleri veren okulların programlarına ve pedagoji seminerlerine katılmaları için Almanya'ya gönderilmiştir. 1932 yılında eğitimlerini başarıyla tamamlayarak yurda dönmüşlerdir. Yurda dönen sanatçılar 1932 yılında dönemin Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü müdürü olan İsmail Hakkı Tonguç öncülüğünde Resim-İş Bölümü'nü kurup bölümün ilk programlarını hazırlamışlardır (Gazi Üniversitesi, 2022).

Resim bölümüne ilave olarak El İşleri Hareketi olarak adlandırılan batı kaynaklı İş Bölümü kurulmuştur. Orta dereceli okullarda haftada üç saat olan resim ve iş derslerine ayrı kadrolarda öğretmen istihdamı sağlamada güçlük çekildiği için orta dereceli okullara resim, iş, yazı, atölye vb. öğretmenliklerini yapabilecek eğitimcilerin yetiştirilmesi için ayrı programlar birleştirilerek "Resim-İş Şubesi" haline gelmiştir (Kırısoğlu, 2002, s. 37; Pekmezci, 2002). Gazi Öğretmen Okulu ilerleyen yıllarda açılan çoğu eğitim enstitülerinin eğitimci kadrolarının da kaynağı olmuştur.

Cumhuriyet dönemi faaliyetlerinden olan öğretmenliği bir meslek haline getiren 1924 Orta Öğretim Kanunu ile resim alanında 1925'te ilkokullarda resim ve el işleri okutacak öğretmenler için diğer ders öğretmenlerine denk haklar verilmiştir. Bazı öğretmen okullarının beşinci sınıf kademelerinde özel bölümler açılması tasarlanmış ve 1926 yılında Sanayi-i Nefise Talimatnamesi yapılarak güzel sanatların öğretiminde düzenlemeler yapmak amacıyla komisyon kurulmuştur. Resim ve el işleri derslerinin verilebilmesi için öğretmen yetiştirme amacıyla Avrupa'dan tanınmış eğitimciler davet edilerek Ankara'da ilkokul ve ortaokullar için temeli iş ilkelerine dayanan öğretim kursu düzenlenmiştir.

Cumhuriyet'in kuruluşundan itibaren yaratıcı, akılcı, bir nesil yetiştirmek amaçlanmıştır. Bu amaç okullarda çok sesli doğrultusunda Cumhuriyetin ilk yıllarında müzik, batı edebiyatı, resim vb. derslere önem verilmiştir. 1938 yılında hayata geçirilen ortaokul programlarında, resim dersleri haftada önce bir sonra iki saat şeklinde verilmeye başlanmıştır. İçeriğinde serbest ve doğadan resim, sanayi resimleri ve süsleme resim, mimari çizimler, çiniler ve nakış işlemelerine yer verilmiştir. Zamanla güzel yazı ve müzik derslerine de müfredatta yer verilmiştir (San, 1982).

Türkiye'de Plastik Sanatlar için 1923-1950 yılları arasında kültür-sanat politikaları geliştirilmiştir. Bu sanat ve kültür politikaları;

1. Ulusal bir sanat yaratmak.
2. Ulusal olan sanatın yeni ve daha modern olmasını sağlamak.
3. Ulusal sanat oluşturma yolunda güzel sanatlar eğitimine yön vermek olmuştur.

Bu amaçlarla kurulan Gazi Eğitim Enstitüsünün Resim Bölümü, Güzel Sanatlar Akademisinden sonra ikinci resim eğitim kurumu olarak çok sayıda sanatçı yetiştirmiştir.

Cumhuriyet döneminin bir başka önemli eğitim kurumu Köy Enstitüleri 1940 yılında Maarif Vekili Hasan Ali Yücel ve İlköğretim Genel Müdürü İsmail Hakkı Tonguç önderliğinde kurulmuştur. Köylerdeki okuma yazma oranını arttırmanın yanı sıra yaparak yaşayarak öğrenme ve iş eğitimi ilkelerine dayalı, köyün çok yönlü kalkınmasını amaçlayan kurumlar olmuşlardır. Bu kuruluşlarda sanat eğitimi çok önem taşımıştır. Okullarda öğrencilerin ve öğretmenlerin birçok şeyi kendilerinin inşa ettiği; heykel, oymacılık, iç süslemeciliği, duvar resimleri, dokumacılık gibi alanlarda öğrenciye yeterlilik kazandırılan kurumlar olmuştur (Kırıçoğlu, 2002, s. 37).

2.5. Resim-İş Eğitimi Anabilim Dallarında Anasanat Atölye Dersleri

Eğitim Fakültelerinin Resim-İş Eğitimi Anabilim Dallarında verilen atölye dersleri Anasanat Atölye ve Seçmeli Sanat Atölye olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. İkinci yarıyılın sonunda tercih edilen ve üçüncü yarıyıldan başlanılan anasanat atölye dersleri altı yarıyıl süresince verilir. Programda dokuz adet Anasanat atölye dersi yer almaktadır. Bu dersler üniversitelerin atölye, eleman sayısı ve olanaklarına göre düzenlenebilmektedir. Bu dokuz dersten biri Anasanat atölye olarak belirlenir ve mezun olunana kadar aynı atölyede eğitim devam eder (Ünver, 2002, s. 88).

Anasanat atölye dersleri belirli bir sanat dalını kapsayan eğitim, öğretim, inovasyon, girişimcilik konularını ilişkilendirerek, kültürel kalkınma ve ekonomiklik ile sanatın önemi üzerinde durulur. Atölye dersleri sadece uygulama becerisi yönüne değil, öğrencilerin okuma, yazma, düşünme, tartışma etkinliklerine de yer vererek çok yönlü gelişim sağlamaktadır.

Üçüncü yarıyıldan alınmaya başlanılan ve sözü edilen anasanatlardan birer dönem olmak koşuluyla alınan dersler seçmeli sanat atölye dersleri olarak adlandırılmaktadır. Bu derslerin uygulanış biçimleri ve içerikleri aşağıda verilmektedir.

Anasanat atölye dersini resim olarak belirleyen sınıflara, üç boyutlu sanat derslerinden olan heykel veya seramik derslerinden biri seçmeli sanat atölye dersi olarak seçtirilir. Öğrenciler fakültenin olanaklarına göre diğer seçmeli sanat atölye derslerini sırayla seçerler.

Anasanat atölye dersini grafik tasarım olarak belirleyen sınıflara seçmeli sanat atölye derslerinden en az bir yarıyıllık süresince zorunlu olarak resim dersi seçtirilir. Diğer yarıyıllarda fakülte olanaklarına göre üç boyutlu atölye derslerinden biri seçtirilir.

Anasanat atölye dersini heykel olarak belirleyen sınıflara seçmeli sanat atölye derslerinden en az bir yarıyıllık süresince zorunlu olarak resim dersi zorunlu olarak seçtirilir. Öğrenciler fakültenin olanaklarına göre diğer seçmeli sanat atölye derslerini sırayla seçerler (YÖK, 2022).

2.5.1. Resim I-II-III-IV-V-VI

Resim anasanat atölye dersi ilk dönemlerde temel resim bilgileri, kuram ve kavramları ile bir resmin görsel açıdan analizi, kültürel ve toplumsal açıdan önemi, sanatsal açıdan

değerini öğrencilere kavratmayı hedeflemektedir. Sonraki dönemlerde öğrencilerde resmi kendine özgü bir anlatım biçimi olarak görme, farklı teknik ve malzemelerle denemeler yaparak, sanat eserleri ile çeşitlendirerek kendi sanatsal anlatım dilini oluşturabileceği çalışmaları içerir. Sanatsal etkinlikler, fuarlar, sergiler vb. öğrencilerin imkânları dâhilindedir ve öğrencilere ziyaretlerde bulunmalarına yönelik önerilerde bulunulur. Öğrencilere çağdaş ve özgün uygulamalara yönelik bireysel veya grup çalışmaları yaptırılır (Ünver, 2011, s. 73; YÖK, 2022).

2.5.2. Grafik Tasarımı I-II-III-IV-V-VI

Grafik anasanat atölye dersinin içeriğini görsel iletişim ve bilgisayar destekli grafik tasarım, tipografi, illüstrasyon, animasyon, ambalaj ve kurumsal kimlik tasarımı, kitap kapağı, afiş gibi grafik sanatların günlük hayattaki kullanım alanları oluşturur. Öğrencilere metinlerin ve görsellerin bir bütün içinde algılanabilir ve görülebilir bir düzlemde organize edilmesini ve bu unsurların tasarım üzerindeki etkileri üzerinde bilgiler verir. Reklam ajansı, TV stüdyosu gibi yerlere ziyaretler yapılır (YÖK 2022).

2.5.3. Heykel I-II-III-IV-V-VI

Heykel anasanat atölye dersi ile yoğun teorik anlatımlarla birlikte; mermer, polyester, ahşap, metal gibi malzemeler ile farklı tekniklerin bir araya getirilerek üç boyutlu özgün çalışmaların oluşturulması sağlanır. Temel heykel kural ve kavramları ile bir heykeli yapı, dönem, içerik bakımından yorumlama becerileri geliştirilir; sanat eserlerinden çeşitli örnekler yaptırılarak öğrencilerde kendi eğilimlerine yönelik üç boyutlu biçimleme dili, döküm, modelaj, yontu, kabartma gibi teknik becerilerin kazanılmasını sağlar (YÖK 2022).

2.5.4. Tekstil Tasarımı I-II-III-IV-V-VI

Tekstil anasanat atölye dersi yoğun teorik anlatımlarla birlikte; farklı malzemeler ile yüzey çalışmaları yapma, örgü, dokuma, baskı tekniklerini kullanarak öğrencilere sanatsal çalışmalar oluşturulması sağlanır. Çağdaş ve güncel sanat uygulamaları ile farklı disiplinler ilişkilendirilerek öğrencilerin sanatsal gelişimleri sağlanır. Yapılan çalışmalar tekstil tasarımının günlük yaşamdaki kullanım alanlarını kapsar (YÖK 2022).

2.5.5. Seramik I-II-III-IV-V-VI

Seramik anasanat atölye dersinde öğrencilere seramiğin günlük yaşamdaki yeri, seramiğin tarihsel süreçte geçirdiği aşamaları, sanatsal ve endüstriyel boyutları öğretilerek, çağdaş ve özgün uygulamalar ile güncel sanat anlayışı kazandırılır. Öğrencilerin çalışmalarını farklı disiplinler ile ilişkilendirerek farklı teknik ve malzeme kullanımı sağlanır (YÖK 2022).

2.5.6. Geleneksel Türk Sanatları I-II-III-IV-V-VI

Geleneksel Türk sanatları anasanat atölye dersi; tezhip, hat, minyatür, çini, ebru, halı, kilim vb. Türk sanatlarını geleneksel yöntemler ile çağdaş yorumlamaya yönelik uygulama çalışmalarını içerir. Geleneksel Türk sanatlarının tarihsel süreci ve günümüzdeki yeri ve önemine dikkat çekilir. Öğrencilerin çalışmalarını güncel sanat uygulamalarını takip ederek farklı alanlar ile ilişkilendirmeleri sağlanır. Öğrencilere sergileme teknikleri, sunum yöntemleri ve portfolyo hazırlama süreci hakkında bilgiler verilerek iş güvenliği çerçevesinde çalışmalar yürütülmesi amaçlanır (YÖK 2022).

2.5.7. Özgün Baskıresim I-II-III-IV-V-VI

Özgün baskıresim anasanat atölye dersi; özgün baskının tarihsel gelişimini inceleyerek baskıya özgü kavram ve içeriklerinin öğrenimini kapsar. Linolyum, serigrafî, gravür, ahşap, dijital vb. farklı baskı teknikleri uygulatarak öğrencilerin özgün çalışmalar yapmaları sağlanır (YÖK 2022).

2.5.8. Endüstriyel Tasarım I-II-III-IV-V-VI

Endüstriyel tasarım anasanat atölye dersi; günlük yaşamda endüstriyel tasarımının kullanım alanlarını bireysel veya grup hâlinde yapılan model ve proje çalışmalarının fonksiyonellik yönü olan sanatsal işler şeklinde uygulanmasını kapsamaktadır. Endüstriyel tasarım alanında sürdürülebilirlik, inovasyon ve patent kavramları üzerinde durulmaktadır. Öğrencilerin hazırladıkları çalışmalarda güncel sanat uygulamalarının etkisinin görülmesini ve çalışmalarını farklı disiplinlerle ilişkilendirmeleri sağlanır (YÖK 2022).

2.5.9. Fotoğraf I-II-III-IV-V-VI

Fotoğraf anasanat atölye dersinde; sanatının tarihçesi, fotoğraf makinesinin mekanizması (objektif, filmler, aydınlatma, flaş, filtreler), fotoğraf çekme tekniği, portre, manzara, gece, yakın plan fotoğrafları, sanatsal çekimler, kompozisyon, karanlık oda, siyah-beyaz ve renkli baskı teknikleri, fotoğraf sanatının günlük yaşamdaki kullanım alanları, fotoğrafta manipülasyonu vb. konularını kapsar; bunun yanı sıra öğrencilerin çalışmalarını farklı disiplinlerle ilişkilendirmeleri ve güncel sanat uygulamalarını kavramaları sağlanır (YÖK 2022).

2.6. Türkiye’de Sanat Eğitiminde Grafik, Heykel, Resim Atölyelerinin Kısa Tarihi

Türkiye’de plastik sanatlar eğitimi akademik anlamda ilk defa 1 Mart 1883 tarihinde Osman Hamdi Bey müdürlüğünde kurulan Sanayi-i Nefise Mektebi ile başlamıştır. Kurum ilk açıldığında bünyesinde resim, heykel ve mimari bölümlerine yer vererek eğitime başlamıştır. 1882 yılında hakkâklık eğitimi 1919 düzenlemesi ile de tahta ve ağaç oymacılığı bölümleri ilave olmuştur. Sanayi-i Nefise Mektebi’nin eğitim ve öğretimi düzenleyen 1924 yılında yayınlanan 3. yönetmelik ile okula tezyinat bölümü ve resim öğretmenliği bölümleri eklenmiştir (Keskin, 2017). Resim öğretmenliği bölümü ile ortaokullara resim öğretmeni yetiştirilmiştir. Kurumun adı Cumhuriyetin ilanıyla birlikte 1928 yılında Güzel Sanatlar Akademisi’ne dönüştürülmüştür. Akademide 1929 yılında seramik ve dekoratif sanatlar bölümleri açılmıştır (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, 2022). Güzel Sanatlar Akademisi’nde ilk defa 1933 yılında Mithat Özer öncülüğünde kurulan afiş atölyesi ile grafik tasarım eğitimine başlanmış, afiş atölyesi 1967 yılında grafik atölyesi adını alarak daha sonra grafik bölümüne çevrilmiştir (Becer, 2011, s. 114). 1934 yılında yapılan eğitim reformu ile akademide birçok alanda değişikliklere ve yeniliklere gidilmiş, Alman heykeltıraş Rudolf Behring, heykel bölümünün başkanlığına, Fransız ressam Leopold Lévi ise resim bölümünün başkanlığına atanmıştır (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, 2022).

Güzel Sanatlar Akademisine benzer amaçlar ile 1957 yılında kurulan Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu dönemin ihtiyaçları doğrultusunda grafik, tekstil, iç mimari, dekoratif resim ve seramik olarak beş alanda eğitime başlamıştır. Kurum, çağın gerektirdiği yaratıcı, araştırmacı, yenilikçi ve pratik bireyler yetiştirmek amacıyla Bauhaus ekolünü benimsemiştir. Bu amaçla eğitim programı sürekli güncellenerek yenilikçi eğitim programları geliştirmiştir (Becer, 2011, s. 115).

1926 yılında ortaokullara öğretmen yetiştirmek amacıyla kurulan Gazi Orta Muallim Mektebi'nde 1932 yılında açılan Resim İş Eğitimi Bölümü bünyesinde barındırdığı resim, heykel, grafik seramik vb. alanlarda yıllardır eğitim vermektedir. 1932 yılında “Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü” adını alan kurum başlangıçta program amacı Güzel Sanatlar Akademisinde olduğu biçimiyle sanatçı yetiştirmek olmasa da 1963 yılında uygulanan programlar ile heykel derslerine daha fazla olanak tanınmasına ve yurt dışına gönderilen öğrenciler ile heykel alanının daha etkin bir hale gelmesi sağlanmıştır (Gezer, 1984, s. 18).

Güzel sanatlar eğitimi, sanatçı yetiştirmek ve sanat eğitimcisi yetiştirmek üzere güzel sanatlar fakülteleri ve eğitim fakülteleri çatısı altında verilmektedir. 1980 yılından sonra eğitim enstitüleri yüksek öğretmen okulu adını alarak eğitim süreleri 3 yıldan 4 yıla çıkarılmıştır. Daha öncesinde dağınık alanlarda yürütülen sanat eğitiminin güzel sanatlar fakülleri altında birleştirilmeleri ve yüksek öğretmen okullarının üniversite bünyelerine bağlanmaları sanat eğitimini daha planlı ve programlı hale getirmiştir. Bu durum 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu ile gerçekleşmiştir.

1982 Yükseköğretim Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle, Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu ve Devlet Güzel Sanatlar Akademisi üniversite statüsüne getirilmiştir. 1882 yılında Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Mimar Sinan Üniversitesi, Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu ise Marmara Üniversitesi'ne bağlanarak Güzel Sanatlar Fakültesi adını almıştır (Deliduman, 2022). Gazi Eğitim Enstitüsü, Fakülteye dönüşerek Gazi Üniversitesi'ne bağlanmıştır. 1968 yılında kurulan İzmir (Kız) Eğitim Enstitüsü önce yüksek öğretmen okuluna dönüştürülüp devamında 1982'de yeni kurulan Dokuz Eylül Üniversitesi'ne bağlanarak, Buca Eğitim Fakültesi ismini almıştır. Böylece 1982 yılına kadar lisans eğitimi veren bu kurumlar da lisansüstü düzeyde eğitim alma (yüksek lisans ve sanat yeteneği) ve akademik kariyer yapma olanağı sağlanmıştır (Becer, 2011, s. 115).

Bu okulların dışında Ankara'da 1983'te Hacettepe Üniversitesi'nde, 1985'te Eskişehir Anadolu Üniversitesi'nde Güzel Sanatlar Fakültesi kurulmasıyla Güzel Sanatlar Fakültesi Resim, grafik ve heykel bölümlerinin sayıları giderek artmıştır.

1994-1997 yıllarında Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) ve Dünya Bankası'nın iş birliği ile oluşturulan Milli Eğitimi Geliştirme Projesi kapsamında eğitim fakültelerinde yapılan düzenlemeler ile Resim-İş Bölümleri, Müzik Eğitimi Bölümüyle birlikte Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü çatısı altında anabilim dalları olarak yer almıştır (Yolcu, 2009, s. 101).

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Resim- İş Eğitimi Anabilim Dalı Programlarında öğrencilerin anasanat atölye tercihleri ve tercihlerin beklentilerini karşılama düzeyin belirlenmeye çalışıldığı bu araştırmanın araştırma modeli karma araştırma çalışmasıdır. Karma araştırma çalışmaları bir çalışma içerisinde hem nitel hem de nicel yöntem, araştırma ve yaklaşımların birleştirilmesi olarak açıklanabilir. Aynı çerçevede nicel ve nitel teknikleri kullanan karma yöntem araştırması, her iki tekniğin de güçlü yanlarını pekiştirir. Dahası, karma yöntemler kullanan araştırmacıların, belirledikleri araştırma sorusuyla ilgili yöntem ve yaklaşımları seçme olasılığı daha yüksektir (Baki & Gökçek, 2012). Karma yöntem araştırması, araştırmacının seçeneklerini sınırlamak yerine, araştırma sorularına yanıt bulmak için birden fazla yöntem kullanmayı amaçlar. Karma yöntem araştırması nitel aşamadan çıkan bilgileri düzenleyerek nicel sonuçları doğrulamalarına ve nicel verileri analiz etmek için faydalanabilecek nitel verilerden bulgular oluşturmalarına yardımcı olur. Bu durumun akside gerçekleşebilir nitel verilerin sonradan araştırmaya dâhil edilmesi nicel verilerden ortaya çıkan ilişkilerin açıklanmalarına yardımcı olabilir (Onwuegbuzie & Leech, 2004).

3.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma evrenini üniversitelerin; Eğitim Fakülteleri, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-İş Eğitimi Anabilim Dallarında da öğrenim gören 1. 3. ve 4. sınıf kademelerindeki öğrenciler oluşturmaktadır. Bir araştırma için evren cevaplanmaya ihtiyaç duyulan sorulara cevap olacak verilerin elde edildiği canlı ya da cansız varlıklardan oluşan gruptur. Elde edilen sonuçlar tüm bu grup için yorumlanır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz, & Demirel, 2019, s. 84).

Araştırma süreci, koşulları ve zorluğu sebebiyle araştırmada örneklem yoluyla veri toplama yöntemi kullanılmıştır. Araştırma örnekleme Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı programında okuyan birinci sınıflardan 24, üçüncü ve dördüncü sınıflardan 50 olmak üzere toplam 74 öğrenciden oluşmaktadır. Çalışma grubu öğrenci dağılımı Tablo 1’de verilmiştir. Örneklem, özellikleri hakkında bilgiye ulaşılmak istenilen evrenden seçilen onun sınırlı bir parçası bir kesittir. Evrenin özelliklerini belirlerken onu temsil edecek uygun örnekleri seçmeye yönelik ve bu süreçte gerçekleştirilecek işlemlerin her aşaması örnekleme kavramını oluşturur. Örnekleme seçiminde seçkisiz olmayan örnekleme türlerinden amaçsal (durum) örnekleme kullanılmıştır. Amaçsal (durum) örnekleme, çalışmalarının amacına bağlı olarak bilgi açısından zengin durumların seçilerek derinlemesine araştırma yapılmasına olanak tanır (Büyüköztürk vd., 2019, s. 87).

Araştırma Dünya Sağlık Örgütü tarafından 2020 yılında pandemi olarak ilan edilen Korona Virüs Hastalığı-19 dönemine denk gelmiştir. Tüm dünyayı etkisi altına alan bu virüsün Türkiye’de 11 Mart 2020 tarihinde tespit edilmesiyle ülkemizde virüsün ortaya çıkışından itibaren başta sağlık olmak üzere eğitim alanında da virüsle mücadeleye yönelik önlemler alınmış ve yeni düzenlemeler getirilmiştir (Mercan & Tezcan, 2020). Bu düzenlemelerin başında eğitim öğretimin çevrimiçi platformlar üzerinden uzaktan yapılması kararı gelmektedir. Pandemi sürecinde yaşanan sıkıntılardan kaynaklı ölçekler çalışma grubuna 2020-2021 eğitim öğretim yılında e posta aracılığı ile uygulanmıştır. Pandemi sürecinde yapılması araştırma için sınırlı katılımcıya ulaşılmasında etkilidir. Bu süreçte atölye ortamında öğrenim göremeyen ve atölye durumlarını bilmeyen ikinci sınıf öğrencileri çalışmaya dâhil edilememiştir.

Tablo 1
Çalışma Grubunun Sınıf Düzeyine Göre Dağılımları

Sınıf kademesi	N	%
1. sınıf	24	32,43
3. sınıf	15	15,27
4. sınıf	35	47,30
Toplam	74	100

Tablo 1’de görüldüğü gibi çalışma grubunu %47,30’unu 4. sınıflar, %32,43’ünü 1. sınıflar, %15,27’sini 3. sınıflar oluşturmaktadır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırma da veriler iki amaç doğrultusunda toplanmıştır ve bu amaçlardan ilki Resim-İş Eğitimi Anabilim Dallarında birinci sınıfın sonunda anasanat atölye tercihleri yapılırken öğrencilerin hangi faktörleri dikkate aldıkları belirlenmek istenmiştir. Amaçlardan ikincisi ise öğrencilerin tercih yaparken ne tür beklentilere sahip oldukları ve öğrenim gördükleri süre boyunca alınan eğitimden ne derece memnun kaldıkları, seçilen anasanaatlara karşı beklentilerinin ne düzeyde karşılandığını belirlemektir.

Araştırma süreci iki aşamada gerçekleşmiştir. İlk aşamada bilgi toplama amacı ile iki yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. İlk form 1 sınıflara 2. form ise 3. ve 4. sınıflara uygulanmıştır. Bu iki görüşme formundan elde edilen veriler doğrultusunda araştırmanın ikinci aşaması olan beklenti ölçeği hazırlanmıştır. Beklenti ölçeği araştırmanın ikinci aşamasıdır ve araştırmanın temelini oluşturmaktadır.

İlk aşamadaki birinci görüşme formu; *Resim İş Eğitimi A.B.D Programlarında Anasanat Atölye Tercihi ve Beklentilere İlişkin Öğrenci Görüşme Formudur*. Bu form 1. Sınıflara uygulanmıştır. Formun içeriğinde öncelikle demografik sorular yer almaktadır, sorular cinsiyet ve mezun olunan eğitim kurumunu tespit etme amaçlıdır. Devamında bölüm öğrencilerinin anasanat atölye tercih sebeplerini ölçen açık uçlu ve çoktan seçmeli sorular sorulmuştur. Bu form doğrultusunda öğrencilerin anasanat atölye tercihlerinde etkili olan faktörler belirlenmeye çalışılmıştır. Formun son bölümünde öğrenci beklentilerine yönelik iki adet açık uçlu soru vardır. Tercihlere yönelik ne tür beklenti içinde oldukları tespit edilip 3. ve 4. sınıflara uygulanan beklenti ölçeğine kaynaklık etmesi sağlanmıştır.

İlk aşamadaki ikinci görüşme formu; 3. ve 4. sınıflara uygulanan *Resim İş Eğitimi A.B.D Programlarında 3. ve 4. Sınıfların Beklentilerine İlişkin Öğrenci Görüşme Formudur*. Bu form üç demografik sorudan ve iki çoktan seçmeli sorudan oluşmaktadır. Bu formda amaç 3. ve 4. sınıfların birinci sınıfın sonunda anasanat tercihi sürecinde tercihlerini etkileyen faktörlerin neler olduğunu belirlemek ve tercih sürecinde anasanaatlara karşı ne tür beklentilerinin olduğunu tespit etmek olmuştur. Öğrencilerden edinilen bilgiler beklenti ölçeğine kaynaklık etmiştir.

Araştırmanın ikinci aşamasında 3. ve 4. sınıflara uygulanan *Anasanat Atölye Tercihine Yönelik Öğrenci Beklenti Düzeyi Ölçeği* başlıklı beklenti ölçeği yer almaktadır. Ölçeğin amacı öğrencilerin anasanat atölye tercihlerinden sonra tercih edilen anasanaata karşı beklentilerinin ne düzeyde karşılandığını ölçmektir. Ölçek görüşme formlarında elde edilen

bilgilerden ve yapılan literatür araştırması esansında oluşturulan madde havuzundan alınarak oluşturulmuştur.

Beklenti ölçeğinin ilk bölümünde katılımcıları tanımlayan demografik sorulara yer verilmiştir. Demografik soruların içeriği cinsiyet, yaş, mezun olunan eğitim kurumu, eğitim aldığı anasanat atölye değişkenlerinden oluşmuştur. Devamında dört boyut ve 25 maddeden oluşan ölçek yer almıştır. Araştırma ölçeği; hiç katılmıyorum (1), katılmıyorum (2), kararsızım (3), katılıyorum (4), tamamen katılıyorum (5) olmak üzere beşli likert tipi derecelendirme ölçek türündedir. Derecelendirme ölçekleri tutum veya belli konudaki görüşlerin ortaya çıkarılması, bir davranışın sıklığını belirleme gibi durumlarda kullanılır (Büyüköztürk vd., 2019, s. 87).

Araştırma verileri 2020-2021 eğitim-Öğretim yılında Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı programlarında araştırma görevlileri aracılığı ile Google Form bağlantısı kullanarak toplanmıştır.

3.4. Veri toplama Araçlarının Geliştirilme Süreci: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

3.4.1. Resim İş Eğitimi A.B.D Programlarında Anasanat Atölye Tercih ve Beklentilere İlişkin Öğrenci Görüşme Formu

Öğrenci görüşme formu araştırmaya dâhil olan birinci sınıf öğrencilerinin demografik özelliklerini, anasanat atölye ders seçimini etkileyen faktörler ve tercih edilecek derslere karşı duyulan beklentileri tespit eden 10 sorudan oluşmaktadır.

Form öğrenci özellikleri hakkında tanımlayıcı bilgiler verip, araştırmanın devamı için bilgi kaynağı olması amacıyla oluşturulmuştur. Form içeriğini öğrenci cinsiyetleri, mezun olunan lise türü, tercih edilecek anasanat ders sıralaması, tercihleri etkileyen faktörler ve bölüme yönelik beklentileri açığa çıkartan sorular oluşturmaktadır.

Görüşme formu oluşturulurken literatürden ve uzman görüşlerinden faydalanılmıştır.

Görüşme formunun veri analizleri, formdan elde edilen bulguların belli temalar altında kodlanıp frekans ve yüzdelerle değerlendirilip tablolara haline getirilip tema analizi yöntemi ile yorumlanması yapılmıştır.

3.4.2. Resim İş Eğitimi A.B.D Programlarında 3. ve 4. Sınıfların Beklentilerine İlişkin Öğrenci Görüşme Formu

Öğrenci görüşme formu araştırmaya dâhil olan üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinin demografik özelliklerini, anasanat atölye ders seçimini etkilemiş olan faktörler ve tercih edilmiş anasanat derslerini ne tür beklentiler ile tercih yaptıklarını belirleyen 7 sorudan oluşmaktadır.

Öğrenci görüşme formu, öğrencilerin cinsiyetleri, mezun olunan lise türü, öğrenim görülen anasanat atölye dersi, atölye tercihleri esnasında göz önünde bulundurulan durumlar ve tercih yapılırken derse karşı duyulan beklentileri açığa çıkarmak amacı ile oluşturulmuştur. Bu formdan elde edilen bilgiler araştırmaya kaynaklık edip, beklenti ölçeğinin oluşturulmasına katkı sağlamıştır.

Form oluşturulma sürecinde literatürden faydalanılmış ve sorular uzman görüşü alınarak düzenlenmiştir.

Görüşme formunun veri analizleri, formdan elde edilen bulguların belli temalar altında kodlanıp frekans ve yüzdelerle değerlendirilip tablolar haline getirilip tema analizi yöntemi ile yorumlanması yapılmıştır.

3.4.3. Anasanat Atölye Tercihine Yönelik Öğrenci Beklenti Düzeyi Ölçeği

Beklenti ölçeği 2020-2021 eğitim-öğretim yılında 1. 3. ve 4. Sınıf kademelerinde öğrenim gören öğrencilere Google Formlar üzerinden uygulanan iki adet öğrenci görüşme formu aracılığı ile oluşturulmuştur. Kaynak olarak kullanılan formlar birinci sınıflara uygulanan Resim İş Eğitimi A.B.D Programlarında *Anasanat Atölye Tercihi ve Beklentilere İlişkin Öğrenci Görüşme Formu* ve 3. ve 4. Sınıflara uygulanan *Resim İş Eğitimi A.B.D Programlarında 3. ve 4. Sınıfların Beklentilerine İlişkin Öğrenci Görüşme Formu* 'dur.

Form oluşturulurken aynı zamanda literatür taraması yapılmış başka araştırmalarda kullanılan ölçekler incelenmiş ve oluşturulan madde havuzuna eklemeler yapılmıştır. Ölçek maddeleri oluşturulduktan sonra üç ayrı uzmandan görüş alınıp maddelerde düzenlemelere gidilmiştir.

Hazırlanan beklenti ölçeğinde yer alan maddelerin yapı geçerliliğinin test edilebilmesi için SPSS programında analizler yapılmıştır. Geçerlik kavramı bireye uygulanan testin istenilen özelliği ne derecede ölçtüğünü belirten bir kavramdır, yapı geçerliği ise testten elde edilen

puanların uygulanan test ile ölçülmek istenilen kavramın (yapının) gerçekten ne derece doğru ölçtüğüyle ilgilidir. Performans, güdü, tutum, yetenek gibi soyut kavramları ölçmek amacıyla kullanılır (Büyüköztürk, 2020, s. 180).

Beklenti ölçeğinde yer alan maddelerin yapı geçerliğinin test edilmesi amacıyla SPSS programında açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Maddelerin geçerliğine kanıt sağlamak için madde toplam korelasyon analizi, temel bileşenler analizine (principal axis factoring) uygunluğunu saptamak için ise Barlett Küresellik testi ve Kaiser-Meyer Olkin (KMO) Testi yapılmıştır. Ölçeğin güvenilirliğini test etmek amacı ile Cronbach Alpha güvenilirlik analizi yapılmıştır.

Verinin faktör analizine uygunluğunun belirlemek için değişkenler arası korelasyon matrisinin incelenmesi gerekmektedir. Korelasyonun yüksek olması değişkenlerin ortak faktör oluşturma olasılıklarını aynı miktarda yükseltirken değişkenler arası düşük korelasyon varlığı değişkenlerin ortak faktörler oluşturamayacağını göstergesidir (Can, 2019).

Barlett'in testi, gerçek korelasyon matrisi ile ögeler arası ilişkilere sahip birim matrisi arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmektedir. Bu testin p değeri 0,05'ten küçükse, maddeler arasındaki ilişkinin olduğu matrisin, ilişkisiz birim matristen farklı olduğu anlamına gelmektedir (Can, 2019, s. 325). Barlett testinin anlamlı hesaplanması, değişkenler arasında yüksek korelasyon olduğu veri setinin faktör analizi için uygun olduğu anlamına gelmektedir (Kalaycı, 2009).

KMO testi örneklem yeterliliğini gösterir. Buradaki yeterlilik ilişkiler anlamındadır. Testin yorumlanmasında ulaşılan değerler 0.7 ve üzeri iyi, 0.5-0.7 arası yeterli, 0.5'in altı kötü yani yeterli ilişkiyi sağlayacak örnekleme ihtiyaç duyulduğu anlamına gelmektedir. KMO oranı ne kadar yüksek olursa veri faktör analizi yapmak için o kadar uygundur. Tek faktörlü desenlerde, açıklanan varyansın %30 ve daha fazla olması yeterli görülebilir (Tavşancıl, 2010). Bu bilgiler doğrultusunda alt maddelere ait açıklama varyansının minimum değerinin %30 kriteri baz alınarak değerlendirilmiştir.

Ölçeğin güvenilirliğini test etmek amacı ile Cronbach Alpha güvenilirlik analizi yapılmıştır. Test maddelerine verilecek cevapların üç veya daha fazla olması durumunda Cronbach Alpha katsayısı kullanılmaktadır (Mor Dirlik & Kula Kartal, 2016). Çok fazla uygulamaya gerek kalmadan tek ölçüm ile kendi içinde ne kadar tutarlı olduğunu gösteren Cronbach Alpha katsayısı maddelerin ağırlıklı olarak puanlandığı veya dereceleme yöntemiyle

puanlandığı durumlarda kullanılmaktadır. Güvenirlik katsayısı çoğunlukla 0 ile +1 arasında bir değer alır. 1'e ne kadar yaklaşırsa güvenilirlikte aynı oranda artmaktadır. Can (2019, s. 391) Cronbach Alpha güvenirlilik değerinin 0.40 altında olmasının güvenilir olmadığını, 0.40-0.60 düşük derecede güvenilir, 0.60-90 oldukça güvenilir, 0.90-1.00 yüksek derecede güvenilir olduğunu ifade etmiştir. Her bir alt maddede faktör yük değeri düşük olan maddelerin çıkarılmasında 0,45 ölçütü dikkate alınmıştır.

3.4.3.1. Beklenti Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlilik Analizleri

Araştırma ölçeğine ilişkin elde edilen veriler doğrultusunda ölçeğin yapı geçerliği açımlayıcı faktör analizi ile test edilmiştir. Verilerin faktör analizine uygunluğunu gösteren Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett testlerinin sonuçları Tablo 2'de görüldüğü gibidir.

Tablo 2
Grup Prototipine Uyum Alt Ölçeğine İlişkin KMO ve Bartlett Testi Sonuçları

Kaiser-Meyer-Olkin Örnekleme Uyum Ölçüsü		,860
Bartlett Küresellik Testi	X ²	1609,331
	sd	300
	P	,000

Tablo 1'e bakıldığında, hesaplanan KMO uyum ölçüsü değeri 0,86'dır. KMO'nun 0,5 üzerinde olması gerekmektedir. Test Oranı ne kadar yüksek olursa veri faktör analizi yapmak için o kadar uygundur. Bu değer KMO için çok iyi bir değer olduğu görülmektedir. Hesaplanan Bartlett Küresellik Testi 1609,331 olup 0,05 düzeyinde anlamlıdır ($X^2_{300}=1609,331$). Bu değerlere göre ön uygulamada maddeler arasındaki ilişkilerin yüksek olduğunu yani faktör analizi için veri setinin uygun, kullanılabilir olduğunu göstermektedir. Açımlayıcı faktör analizi sonucu ortaya çıkan faktör yapısının son şekline ait öz değerler, açıklama varyansları, faktör yük değerleri, madde toplam korelasyon değerleri, Cronbach Alpha güvenirlilik katsayısı değerleri Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3
Beklenti Ölçeğine İlişkin Geçerlik ve Güvenirlik Sonuçları

Maddeler	Madde Faktör Yükleri	Madde toplam korelasyonu
m1	,753	,764*
m2	,799	,802*
m3	,729	,745*
m4	,732	,747*
m5	,557	,578*
m6	,692	,709*
m7	,886	,879*
m8	,903	,895*
m9	,634	,658*
m10	,895	,898*
m11	,787	,787*
m12	,701	,718*
m13	,845	,854*
m14	,900	,896*
m15	,811	,819*
m16	,912	,909*
m17	,913	,907*
m18	,922	,921*
m19	,863	,865*
m20	,729	,750*
m21	,816	,828*
m22	,797	,811*
m23	,885	,883*
m24	,901	,898*
m25	,895	,894*
Özdeğer	16,600	
Açıklama Varyansı	%66,60	
Cronbach Alpha Güvenirlik Katsayısı	0,98	

*p<,05

Tablo 2 incelendiğinde tek faktöre ilişkin özdeğerin 16,6 değerinde olduğu ve ondan sonra gelen özdeğerlerin küçük olmasından dolayı veri toplama aracının tek faktörlü bir yapıda olduğu, tek bir faktörde açıklandığı görülmektedir. Ölçek tek bir faktörde toplam varyans değerinin %66,6'sını açıkladığı görülmektedir. Tek faktörlü yapıda açıklanan varyansın yeterli düzeyde olduğu görülmektedir. Tek bir faktörü oluşturan 25 maddeye ait faktör yük değerleri 0,56 ile 0,92 aralığında değiştiği görülmektedir. Bu faktör yük değerlerine göre

ölçek tek faktörlü olup 25 madde ölçekte yer alabilecek yük değerine sahip olduğu görülmektedir. Madde toplam korelasyonuna dayalı olarak yapılan madde analizi sonuçları Tablo 3'e bakıldığında korelasyon değerlerinin 0,05 düzeyinde anlamlı olduğu görülmektedir. Madde toplam korelasyonları incelendiğinde "Beklenti Ölçeğinin" geneliyle ölçülmek istenen özellik, ölçekte yer alan 25 maddeyle ölçülmek istenen özelliğin aynı olduğu görülmektedir. Tek faktörlü 25 maddelik yapıda olan ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı incelendiğinde 0,98 değerinde olduğu görülmektedir. Ölçeğin güvenilirlik katsayısının yüksek düzeyde güvenilirliğe sahip olduğu görülmektedir.

3.5. Verilerin analizi

Veri analizlerinde görüşme formlarında öncelikle öğrencilerin demografik özellikleri belirlenip tablo halinde yüzde ve frekans değerleriyle sunulmuştur. Devamında öğrencilerin seçenekli veya açık uçlu sorulara vermiş oldukları yanıtlar belli temalar altında toplanmış ve tablo haline getirilmiştir. Tablolarda yüzde ve frekans değerleri verilip tema analizi yöntemi ile açıklanmıştır. Formların veri analiz sürecinde uzman görüşünden faydalanılmıştır.

Beklenti ölçeği veri analizinde öncelikle gruplar arasında anlamlı farklılıkların varlığını belirlemek amacı ile farklar analizi yapılmıştır. İki farklı grubun (cinsiyet, sınıf) ortalamalarını karşılaştırma amacıyla parametrik olmayan testlerden Mann-Whitney U testi, ikiden fazla grubun ortalamalarını karşılaştırma (atölye, mezun olunan okul türü) amacı ile parametrik olmayan testlerden Kruska-Wallis testi uygulanmıştır.

İki farklı gruptan elde edilen veri değerlerinin ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olup olmadığı ortaya çıkarmak için uygulanan parametrik test cinsiyet gibi ilişkisiz örneklem için t testi olmalıdır fakat ortalamaları karşılaştıracak gruplara ait veri sayısının az olması veya yeterli olsa bile veri dağılımındaki anormalliklerden kaynaklı sebeplerden kaynaklı t testi yapılamayabilir. Böyle durumlarda t testinin alternatifi olan parametrik olmayan testlerden Mann-Whitney U testi ile grubun ortalamaları arasında fark olup olmadığı sınıanabilir (Aybek, 2022; Can, 2019, s. 126). Mann-Whitney U testi iki gruba ait örneklem verilerini ele alıp bu verilerin anakütleden mi yoksa değişik iki anakütleden mi geldiğini açıklayarak test verilerini sunar (Büyüköztürk, 2020, s. 164).

İkiden fazla grubun ilişkisiz ya da örneklem ortalamasının birbirinden anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirten parametrik analiz yöntemi Tek Faktörlü Varyans

Analizidir. Varyans analizi uygulayabilmek için üç veya daha fazla anakütle ortalamasının arasındaki farkların anlamlı olabilmesi, örneklerin alındığı anakütlelerin normal dağılmış olması ve varyanslarının birbirine eşit olması gerekir. Bu durumlardan biri sağlanamadığında tek yönlü varyans analizine alternatif olan başka testler uygulanmalıdır (Bülbül, 2001). Böyle durumlarda Tek faktörlü Varyans Analizinin alternatifi olan Kruska-Wallis testi ile grup veri ortalamaları arasında anlamlı farklılık olup olmadığı belirlenebilir. Kruska-Wallis analizinde k adet örneklemin bir bağımlı değişkene ait puanları karşılaştırılır. Test sıra toplamalarının bulunması temeline dayanmaktadır, her grubun sıra toplamı grup büyüklüğüne bölünerek gruplar için sıra ortalamaları hesaplanmaktadır (Can, 2019, s. 159).

Ölçek maddeleri her bir anasanat atölye için ortalama puan değerlerine bakılarak yorumlanmıştır.

Veri analizleri yukarıda açıklamaları yapılan parametrik olmayan testler aracılığı ile yapılmış ve elde edilen sonuçlar toplulaştırılarak sunulmuştur.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın problem durumu olan üniversitelerin Eğitim Fakülteleri Resim-İş Eğitimi Anabilim Dallarında birinci yılın sonunda yapılan anasanat atölye tercihleri ve tercih edilen anasanaatların öğrenci beklentilerini ne derecede karşıladığı sorularına cevap aranmaya çalışılmıştır. Araştırmanın Yöntem bölümünde bahsedilen istatistiksel teknikler ile veriler analiz edilmiş ve yapılan çözümlmelerden elde edilen bulgular tablolar halinde sunularak yorumlanmıştır.

4.1. 1. Sınıflara Uygulanan Resim İş Eğitimi A.B.D Programlarında Anasanat Atölye Tercih ve Beklentilere İlişkin Öğrenci Görüşme Formundan Elde Edilen Bulgular

Birinci sınıflara uygulanan görüşme formunda öncelikle araştırma grubunu daha iyi tanımlayabilmek amacıyla öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Tablo 4 ve 5'te öğrencilerden elde edilen bulgular yer almaktadır.

Tablo 4
Sosyo-Demografik Özellik- Cinsiyet

Cinsiyet	N	%
Kız	22	91,7
Erkek	2	8,3
Toplam	24	100

Tablo 4'te görüldüğü gibi araştırmaya katılan 1. sınıf öğrencilerinin %91,7'ini kız, %8,3'ünü erkek öğrenciler oluşturmaktadır.

Tablo 5
Sosyo-Demografik Özellik- Mezun Olunan Lise Türü

Lise türü	N	%
Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	8	33,3
Düz Lise	2	8,3
Anadolu Lisesi	8	33,3
Meslek Lisesi	4	16,7
İmam Hatip Lisesi	1	4,2
Açık Lise	1	4,2
Toplam	24	100

Tablo 5'te görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğunu toplamda %66,6 oranı ile anadolu güzel sanatlar lisesi ve anadolu lisesi oluşturmaktadır. Sırasıyla %16 ile meslek lisesi, %8,3 ile düz lise %4,2 oranları ile imam hatip ve açık lise takip etmektedir.

4.1.2. Öğrencilerin Anasanat Atölye Tercihleri ve Beklenti Durumlarına Yönelik Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerden ikinci yarıl sonunda tercih edecekleri resim, heykel ve grafik anasanat atölyelerinden öncelik sırasına göre tercihlerini hangi sıra ile yapacakları sorulmuştur. Tablo 6, 7, 8' de öğrencilerden elde edilen bulgular yer almaktadır.

Tablo 6
Grafik Anasanat Atölye Tercihi

Öğrenci tercihleri	N	%
1.Tercih	15	62,5
2.Tercih	6	25
3.Tercih	3	12,5
Toplam	24	100

Tablo 6 incelendiğinde grafik anasanat atölyeyi araştırmaya katılan öğrencilerin %62,25'i birinci tercih olarak, %25'inin ikinci tercih olarak ve %12,5'inin üçüncü tercih olarak seçtiği görülmektedir.

Tablo 7
Resim Anasanat Atölye Tercihi

Öğrenci tercihleri	N	%
1.Tercih	8	33,33
2.Tercih	13	54,17
3.Tercih	3	12,5
Toplam	24	100

Tablo 7 incelendiğinde resim anasanat atölyeyi araştırmaya katılan öğrencilerin %33,33'ünü birinci tercih olarak, %54,17'sinin ikinci tercih olarak ve %12,5'inin üçüncü tercih olarak seçtiği görülmektedir.

Tablo 8
Heykel Anasanat Atölye Tercihi

Öğrenci tercihleri	N	%
1.Tercih	1	4,17
2.Tercih	5	20,83
3.Tercih	18	75
Toplam	24	100

Tablo 8 incelendiğinde heykel anasanat atölyeyi araştırmaya katılan öğrencilerin %4,17'si birinci tercih olarak, %20,83'ü ikinci tercih olarak ve %75'inin üçüncü tercih olarak seçtiği görülmektedir.

Tablo 6,7 ve 8' deki bulgular incelendiğinde tercih sıralamasında birinci tercih olarak en çok tercih edilen atölyenin %62,25 oranda grafik anasanat atölye olduğu görülmektedir. Öğrencilerin %33,33'ü resim anasanat atölyeyi, %4,17'sinin heykel anasanat atölyeyi birinci tercih olarak seçmişlerdir.

Araştırmada tercih sıralamasında ikinci tercih olarak en çok tercih edilen atölyenin 54,17 oranda resim anasanat atölye olduğu görülmektedir. Öğrencilerin %25'i grafik anasanat atölyeyi, %20,83'ü heykel anasanat atölyeyi ikinci tercih olarak seçmişlerdir.

Araştırmada tercih sıralamasında üçüncü tercih olarak en çok tercih edilen atölyenin %75 ile heykel anasanat atölyenin olduğu görülmektedir. Öğrencilerin %12,5'inin resim anasanat atölyeyi, %12,5'nin grafik anasanat atölyeyi üçüncü tercih olarak seçmişlerdir.

Öğrencilerin anasanat atölye tercihleri sıralamalarında belirleyici faktörlerin neler olduğu beklenti ölçeği aracılığı ile tespit edilmeye çalışılmıştır. Öncelikle tercih sürecinde

çevrelerinden fikir alıp almadıkları, fikir alıyorlar ise kimlerle fikir alışverişi yaptıkları, öğrencilere ne yönde fikirler verildiği tespit edilmeye çalışılmıştır. Öğrencilerden bu yönde elde edilen bulgular Tablo 9, 10 ve 11’de sunulmuştur.

Tablo 9
Tercih Esnasında Fikir Alma Durumları

İfade	N	%
Evet	20	83,3
Hayır	4	16,7
Toplam	24	100

Tablo 9 incelendiğinde öğrencilerin %83,3’ünün tercihlere yönelik çevrelerinden fikir aldıkları görülmektedir.

Tablo 10
Tercih Esnasında Fikir Alma Durumları - Çevre

İfade	N	%
Danışmanımdan	4	20
Ailemden	2	10
Arkadaşımdan	12	60
Lise Öğretmenimden	2	10
Toplam	20	100

Tablo 10’nu incelediğinde öğrencilerin %60’ının tercihlere yönelik en çok arkadaşlarından fikir aldıkları görülmektedir. Öğrencilerin %20’sinin danışmanından, %10’unun ailesinden, %10’unun ise lise öğretmeninde fikir aldığı görülmektedir.

Tablo 11
Atölye Seçiminizde Etkili Olan Öneriler

Öneriler	N	%
Yetenek	5	20,83
Kariyer/ İş İmkânı	9	37.50
İlgi	8	33.33
Ders içeriğinin niteliği	2	8.34
Toplam	24	100

Tablo 11 incelendiğinde öğrencilerin anasanat atölye tercihine yönelik çevrelerinden aldıkları fikirlerin %35,50 ile en çok kariyer/iş imkânı yönünde olduğu görülmektedir. Bunu 33,33 ile ilgi, %20,83 ile yetenek takip etmektedir.

Öğrencilerin anasanat atölye tercihlerinde belirleyici faktörlerin neler olacağı görüşme formunun bir diğer araştırma konusudur. Öğrencilerin tercihleri esnasında dikkate aldıkları durumlar bulguları tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 12
Anasanat Tercih Sıralamasında Belirleyici Faktörler

Belirleyici Faktör	N	%
İlgi	9	37,5
Yetenek	2	8,3
Kariyer	8	33,3
Ekonomik Avantaj	1	4,2
Sanatsal İdealler	4	16,7
Toplam	24	100

Tablo 12 incelendiğine öğrencilerin anasanat atölye tercihlerinde belirleyici faktörün %37,5 oranı ile ilgi olduğu görülmektedir. Devamında 33,3 ile kariyer, %16,7 ile sanatsal idealler %8,3 ile yetenek, %4,2 ile ekonomik avantaj olduğu görülmektedir.

Öğrencilerde tercih edilecek anasanaatlara karşı ne tür beklentiler geliştiği, öğrencilerin tercihlerine yönelik ne tür yeterlilikler kazanacaklarına inandığı ve öğrencilerin atölyelerin teknik imkânları hakkında ne tür beklentilere sahip olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Bu doğrultuda Tablo 13, 14 ve 15’te elde edilen bulgular analiz edilip sunulmuştur.

Tablo 13
Öğrencilerde Anasanat Atölyelere Yönelik Oluşan Beklentiler

Beklentiler	N	%
Dersin içerik açısından nitelikli oluşu	18	75
Atölye giderlerinin uygunluğu	9	37,5
Öğretim elemanının mesleki donanımı	9	37,5
Atölyenin fiziksel koşullarının yeterliliği	11	45,8
Öğrenim sürecinde sektörde çalışma imkânı sunması	15	62,5

Öğrencilere yöneltilen birden fazla seçeneğin işaretlenebileceği “Tercih edeceğiniz anasanat atölye hakkında sizde oluşan beklentiler nelerdir?” sorusuna yönelik elde edilen bulguların yer aldığı Tablo 13 incelendiğinde; öğrencilerin %75’i tarafından işaretlenen dersin içerik açısından nitelikli oluşu seçeneğinin beklenti açısından en yüksek değere sahip olduğu görülmektedir. Sırasıyla öğrencilerin %62,5’i tarafından işaretlenen öğrenim sürecinde sektörde çalışma imkânı sunması ve öğrencilerin %45,8’i tarafından işaretlenen

atölyenin fiziksel koşullarının yeterliliği beklenti seviyesi yüksek çıkan diğer seçenekler olduğu görülmektedir.

Tablo 14
Öğrencilerde Anasanat Atölyelere Yönelik Oluşan Beklentiler- Yeterlilik

Yeterlilik	N	%
İş kurma becerisi kazandırma	4	16.66
Yeni teknolojileri yakalayabilme	6	25
Mesleki yeterlilik ve tecrübe kazandırma	8	33.33
Sanatsal açıdan gelişim sağlama	6	25
Toplam	24	100

Tablo 14 incelendiğinde öğrencilerin %33,33'ünün atölyelere karşı mesleki yeterlilik ve tecrübe kazandırma beklentisi içerisinde olduğu görülmektedir.

Tablo 15
Öğrencilerde Anasanat Atölyelere Yönelik Oluşan Beklentiler- Teknik İmkânlar

Teknik İmkânlar	N	%
Beklenti durumu yok	2	10
Atölye malzemelerinin kaliteli olması	2	10
Çalışma ortamının ergonomik yapıya sahip olması	4	20
Teknolojik donanımın yeterli olması	6	30
Bilgisayar, şövale, ışıklı masa, boya, pano, çamur vb. atölye malzemelerinin eksiksiz olması	6	30
Toplam	20	100

Tablo 15 incelendiğinde öğrencilerin %30'unun atölyelerde teknolojik donanımın yeterli olması ve bilgisayar, şövale, ışıklı masa, boya, pano, çamur vb. atölye malzemelerinin eksiksiz olması yönünde beklenti içinde oldukları görülmektedir.

4.2. Resim İş Eğitimi A.B.D Programlarında 3. ve 4. Sınıflara Uygulanan Öğrenci Beklentilere İlişkin Görüşme Formundan Elde Edilen Bulgular

3. ve 4. Sınıflara uygulanan görüşme formunda öncelikle araştırma grubunu daha iyi tanımlayabilmek amacıyla öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Devamında öğrencilerin devam ettikleri anasanat atölyeler belirlenip geçmişe yönelik, tercih edilen anasant atölyelere karşı ne tür beklentiler geliştirdikleri tespit

edilmeye çalışılmıştır. Tablo 16, 17, 18, 19’da öğrencilerden elde edilen bulgular yer almaktadır.

Tablo 16
Sosyo-Demografik Özellik- Cinsiyet

Cinsiyet	N	%
Kız	41	82
Erkek	9	18
Toplam	50	100

Tablo 16’da görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin %82’sinin kız, %9’unun erkek öğrenciler oluşturmaktadır.

Tablo 17
Sosyo-Demografik Özellik- Mezun Olunan Lise Türü

Lise türü	N	%
Anadolu G.S.L.	12	24
Düz lise	13	26
Anadolu Lisesi	25	50
Toplam	50	100

Tablo 17’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin %50’si Anadolu lisesi mezunudur.

Tablo 18
Sosyo-Demografik Özellik- Sınıf Kademesi

Sınıf kademesi	N	%
3. Sınıf	15	30
4. Sınıf	35	70
Toplam	50	100

Tablo 18 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin %70’ini dördüncü sınıf öğrencileri, %30’unu üçüncü sınıf öğrencileri oluşturduğu görülmektedir.

Tablo 19
Sosyo-Demografik Özellik- Atölye

Anasanat atölye	N	%
Grafik	31	62
Resim	6	12
Heykel	13	26
Toplam	50	100

Tablo 19 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin %62'sini grafik anasanat, %26'sını heykel anasanat, %12'sini ise resim anasanat öğrencilerinin oluşturduğu görülmektedir.

4.2.1. Öğrencilerin Tercih ve Beklentilerine Yönelik Bulgular

3. ve 4. Sınıf öğrencilerine uygulanan görüşme formundan tercih ve beklentilere yönelik elde edilen bulgular Tablo 20 ve 21 de sunulmuştur.

Araştırmaya katılan 3. ve 4. Sınıf öğrencilerine görüşme formu aracılığıyla beş seçenekten oluşan, “Anasanat atölye tercihinizi hangi durumları göz önünde bulundurarak yapmıştınız? Size uygun olanı işaretleyiniz.” Sorusundan elde edilen bulgular Tablo 20’ de sunulmuştur.

Tablo 20
Anasanat Tercih Sürecinde Belirleyici Olan Faktörler

Tercih sebebi	N	%
İlgi	20	40
Yetenek	12	24
Kariyer	8	16
Ekonomik Avantaj	6	12
Sanatsal İdealler	4	8
Toplam	50	100

Tablo 20 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin %40'ının ilgi seçeneğini işaretlediği görülmektedir. Bu sonuç birinci sınıflara uygulanan görüşme formu sonuçları ile paralellik göstermektedir.

Öğrenci görüşme formunda “Anasaat atölye tercihi yaparken hangi beklentiler ile tercih yaptınız? Size uygun olanları işaretleyiniz.” Sorusu ile öğrencilerde tercih döneminde en

çok hangi yönde beklenti geliştiği tespit edilmek istenmiştir. Öğrencilere birden fazla seçenek işaretleme imkânı sunulmuştur. Elde edilen bulgular Tablo 21’ de sunulmuştur.

Tablo 21

Öğrencilerin Tercih Ettikleri Atölye Dersine Karşı Beklenti Durumları

Beklenti Durumları	N	%
Dersin içerik açısından nitelikli oluşu	22	45.83
Atölye giderlerinin uygunluğu	6	12.50
Öğretim elemanının mesleki donanımı	10	20.83
Atölyenin fiziksel koşullarının yeterliliği	2	4.16
Öğrenim sürecinde sektörde çalışma imkânı sunması	18	37.50

Tablo 21 incelendiğinde; öğrencilerin %45’i tarafından işaretlenen dersin içerik açısından nitelikli oluşu seçeneğinin beklenti açısından en yüksek değere sahip olduğu görülmektedir. Sırasıyla öğrencilerin %37,50’si tarafından işaretlenen öğrenim sürecinde sektörde çalışma imkânı sunması ve öğrencilerin %20,83’ü tarafından işaretlenen öğretim elemanının mesleki donanımı beklenti seviyesi yüksek çıkan diğer seçenekler olduğu görülmektedir. Araştırmadan elde edilen veriler birinci sınıflara uygulanan ölçekle paralellik göstermektedir.

4.3. Beklenti Ölçeğinden Elde Edilen Bulgular

Araştırma sürecinde öğrencilere uygulanan görüşme formları ile öğrencilerin anasanat atölyelere karşı ne tür beklentiler içinde oldukları tespit edilmiştir. Beklenti ölçeği geliştirilirken görüşme formlarından elde edilen bulgular ve literatür çalışması sonucunda derlenen bilgiler kullanılmıştır. Ölçek, öğrencilerin tercih ettikleri resim, heykel, grafik anasanat atölyelerine karşı geliştirmiş oldukları beklentilerinin ne düzeyde karşılanmış olduğunu ölçmektedir. Araştırma ölçeği; hiç katılmıyorum (1), katılmıyorum (2), kararsızım (3), katılıyorum (4), tamamen katılıyorum (5) olmak üzere beşli likert tipi derecelendirme ölçek türünden olup 25 maddeden oluşmaktadır. Ölçek içerisinde öğrencilerin beklentilerinden yola çıkılarak oluşturulmuş belli boyutlar altında ifade edilebilecek maddeler yer almaktadır. Bu boyutlar: Atölyenin fiziksel koşulları, ders içeriği, yetenek ve ilgi boyutlarıdır fakat yapılan analizler sonucunda beklenti ölçeğinin tek faktörlü yapıda çıkmasından kaynaklı ölçek boyutlar altında değil maddeler halinde analiz edilmiştir. Veri analizinde öncelikli olarak elde edilen sonuçlarda fark analizi yapılarak araştırmaya katılan öğrencilerin beklenti durumlarında cinsiyet, sınıf, mezun olunan lise

türü ve anasanat atölye türüne göre anlamlı farklılık olup olmadığı tespit edilmiştir. Devamında ölçek maddeleri analiz edilerek resim, grafik ve heykel anasanat öğrencilerinin beklentilerinin ne düzeyde karşılandığı her bir madde için verilmiştir.

4.3.1. Cinsiyet Türüne Göre Beklenti Düzeylerinin Karşılaştırılması

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre elde edilen sonuçlarda anlamlı farklılık olup olmadığının karşılaştırılabilmesi için parametrik olmayan testlerden, iki grubun ortalamasını karşılaştırmada kullanılan Mann-Whitney U testi uygulanmış, elde edilen bulgular Tablo 22' de sunulmuştur.

Tablo 22
Cinsiyet

Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z	P
Kadın	41	25,54	1047,00	183,000	-038	,980
Erkek	9	25,33	228,00			
Toplam	50					

Tablo 22'de, öğrencilerin anasanat atölyelerine yönelik beklenti puanı ortalamaları, cinsiyetlerine göre yapılan Mann-Whitney U testi ile karşılaştırılmıştır. Anasanat atölyelerine yönelik beklenti puanı ortalamaları, onların cinsiyetlerine göre beklenti düzeyleri anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

4.3.2. Sınıf Seviyelerine Göre Beklenti Düzeylerinin Karşılaştırılması

Öğrencilerin sınıf seviyelerine göre elde edilen sonuçlarda anlamlı farklılık olup olmadığının karşılaştırılabilmesi için parametrik olmayan testlerden, iki grubun ortalamasını karşılaştırmada kullanılan Mann-Whitney U testi uygulanmış, elde edilen bulgular Tablo 23'te sunulmuştur.

Tablo 23
Sınıf

Sınıf	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z	P
3. sınıf	15	18,90	283,50	163,500	-2,098	0,36
4. sınıf	35	28,33	991,50			
Toplam	50					

Tablo 23'te öğrencilerin anasanat atölyelerine yönelik beklenti puanı ortalamaları, sınıf seviyelerine göre, yapılan Mann-Whitney U testi ile karşılaştırılmıştır. Test sonucunda p değerinin 0,36 bulunmasından kaynaklı sınıf seviyelerinde anlamlı farklılık olduğu görülmektedir ($p < 0,5$). Buna göre 3. ve 4. sınıfların anasanat atölyelerine karşı beklenti durumları arasında 4. sınıf seviyesinin lehine manidar bir fark bulunmuştur. 4. Sınıfların beklenti durumlarının karşılanma seviyesi daha yüksektir.

4.3.3. Mezun Olunan Lise Türüne Göre Beklenti Düzeylerinin Karşılaştırılması

Öğrencilerin mezun olunan lise türüne göre elde edilen sonuçlarda anlamlı farklılık olup olmadığının karşılaştırılabilmesi için parametrik olmayan testlerden, ikiden fazla grubun ortalamasını karşılaştırmak için kullanılan Kruskal-Wallis testi uygulanmış, elde edilen bulgular Tablo 24'te sunulmuştur.

Tablo 24
Lise

Lise	N	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p
Anadolu G.S.L.	12	28,83	2	1,313	,519
Meslek Lisesi	13	26,73			
Anadolu Lisesi	25	23,26			
Toplam	50				

Tablo 24'te öğrencilerin atölyelerine yönelik beklenti puanı ortalamaları, mezun olunan lise türüne göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği yapılan Kruskal-Wallis testi ile karşılaştırılmıştır. Test sonucunda p değerinin,519 bulunmasından kaynaklı beklenti düzeyleri lise türlerine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p > 0,05$).

4.3.4. Anasanat Atölye Türlerine Göre Beklenti Düzeylerinin Karşılaştırılması

Öğrencilerin anasanat atölye türlerine göre elde edilen sonuçlarda anlamlı farklılık olup olmadığının karşılaştırılabilmesi için parametrik olmayan testlerden, ikiden fazla grubun ortalamasını karşılaştırmak için kullanılan Kruskal-Wallis testi uygulanmış, elde edilen bulgular Tablo 25'te sunulmuştur.

Tablo 25
Anasanat Atölye Türü

Atölye	N	Sıra Ortalaması	sd	x ²	p
Grafik	31	22,60	2	3,557	,169
Resim	6	33,00			
Heykel	13	28,96			
Toplam	50				

Tablo 25’te öğrencilerin anasanat atölyelerine yönelik beklenti puanı ortalamaları, anasanat atölye türlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği yapılan Kruskal-Wallis testi ile karşılaştırılmıştır. Test sonucunda p değerinin, ,169 bulunmasından kaynaklı beklenti düzeyleri anasanat atölye türlerine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

Öğrencilere uygulanan beklenti ölçeğinden elde edilen bilgiler doğrultusunda atölyeler arasında ölçek genelinde anlamlı farklılık görülmediği Tablo 25’ten anlaşılmaktadır. Öğrenci beklentilerinin her bir madde için ne düzeyde olduğu, anasanat atölye türlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Bu doğrultuda her bir madde grafik, resim, heykel anasanat atölyeleri bağlamında analiz edilip sunulmuştur.

4.3.4.1. Ölçek Maddeleri Üzerinden Anasanat Atölye Türlerine Göre Beklenti Düzeylerinin Karşılaştırılması

Tablo 26

Grafik, Heykel ve Resim Öğrencilerine Ait Beklenti Ölçeğinin Ortalamaları

Madde Numarası	Maddeler	Grafik	Heykel	Resim
1	Anasanat atölyelerinde gereçli araçlar (Bilgisayar, masa, ışıklı masa, resim sehпасı, baskı presi vb.) vardır ve kullanılabilir durumdadır.	3,61	4,08	3,67
2	Anasanat atölyenin fiziki şartları dersin yürütülmesi bakımından yeterlidir.	3,87	4,31	4,33
3	Anasanat atölye araçlarından (Bilgisayar, masa, ışıklı masa, resim sehпасı, baskı presi vb.) yeteri kadar yararlanırım.	3,58	4,08	4,17
4	Anasanat atölyemi ders saati dışında kullanabilirim.	4,00	5,00	4,67
5	Anasanat atölye dersinde üretilen işlerin sergilenmesi için yeterli sergi alanı vardır.	4,13	3,85	4,67
6	Anasanat atölyede iş güvenliği açısından yeterli önlemler alınmıştır.	3,84	3,85	4,67
7	Anasanat atölye dersinde çalışmaktan zevk duyarım.	3,58	5,00	4,67
8	Anasanat atölye dersi kendimi geliştirme isteğimi canlı tutar.	3,48	5,00	4,67
9	Anasanat atölye dersinde yeterli başarıyı gösterdiğimi düşünüyorum.	3,61	4,08	4,33
10	Anasanat atölye dersi sosyal iletişim ve etkileşim kurabileceğimiz bir yapıya sahiptir	3,90	4,54	4,67
11	Anasanat atölye dersine diğer derslere oranla daha fazla ilgi duyarım.	3,45	4,69	4,67
12	Anasanat atölye dersinin teorik bölümüne yeterli zaman ayrılmıştır.	3,48	3,69	4,33
13	Anasanat atölye dersi alan öğretiminde yeterlidir.	3,52	3,62	4,83
14	Anasanat atölye ders içerikleri güncel, yaratıcı yönü ile hayal gücümüzü geliştirmemizde etkilidir.	3,55	4,31	4,83
14	Anasanat atölye dersinde farklı sanatsal teknikler kullanılır.	3,71	4,38	4,50
16	Anasanat atölye dersinin öğretim elemanından dersle ilgili yeterli danışmanlığı alırım.	3,77	4,38	4,83
17	Anasanat atölye dersleri bana alanımla ilgili sanatsal becerileri kazandırır.	3,61	4,62	4,83
18	Anasanat atölye dersi bana ders dışı sanatsal çalışmalar açısından yeterli motivasyonu sağlar.	3,58	4,54	4,83
19	Anasanat atölye dersinde dört disiplin (Sanat tarihi, Estetik, Uygulama, Sanat eleştirisi) birlikte işlenir.	3,74	4,31	4,83
20	Anasanat atölye birikimlerimiz sayesinde ulusal ve uluslararası sergi, fuar ve sanatsal etkinliklere katılım sağlayabiliyoruz.	3,26	3,31	4,00
21	Anasanat atölye dersinde alanımla ilgili güncel, işlevsel tasarım programları, resim teknikleri ve malzemeleri, canlı model, kalıp alınabilecek farklı materyaller vb. imkânlar mevcuttur.	3,42	4,00	3,50
22	Anasanat atölye dersi kapsamında güncel sanat anlayışına uygun çalışmalar yaparız.	3,77	4,54	4,00
23	Anasanat atölye dersinde yeteneğimizi açığa çıkartabileceğimiz uygulamalar yapılır.	3,61	4,15	4,83
24	Anasanat atölye dersinde yeteneğimizi geliştirebiliyoruz.	3,68	4,38	4,67
25	Yaptığımız uygulamalar bizi sınırlandırmadan kendi tarzımızı yaratabileceğimiz özgür bir ortam sağlar.	3,52	4,00	4,50

Araştırma ölçeği; hiç katılmıyorum (1), katılmıyorum (2), kararsızım (3), katılıyorum (4), tamamen katılıyorum (5) olmak üzere puanlanmıştır. Her bir madde için grafik, resim, heykel öğrencilerinin yanıtlarından elde edilen puan ortalamaları karşılaştırılarak yorumlanmıştır.

Madde 1: “Anasanat atölyelerinde gereçli araçlar (Bilgisayar, masa, ışıklı masa, resim sehpası, baskı presi vb.) vardır ve kullanılabilir durumdadır.” maddesine grafik öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 3.61, heykel öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 4.08 ve resim öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 3.67 olarak elde edilmiştir. Ortalamalar dikkate alındığında, anasanat atölyesindeki araçların en çok heykel öğrencileri tarafından kullanılabilir olduğu görülmektedir.

Madde 2: “Anasanat atölyenin fiziki şartları dersin yürütülmesi bakımından yeterlidir.” maddesine grafik öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 3.87, heykel öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 4.31 ve resim öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 4,33 olarak elde edilmiştir. Ortalamalar dikkate alındığında, grafik öğrencilerinin resim ve heykel öğrencilerine oranla atölyenin fiziksel şartlarını yetersiz buldukları görülmektedir.

Madde 3: “Anasanat atölye araçlarından (Bilgisayar, masa, ışıklı masa, resim sehpası, baskı presi vb.) yeteri kadar yararlanırım.” maddesine grafik öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 3.58, heykel öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 4.08 ve resim öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 4,17 olarak elde edilmiştir. Ortalamalar dikkate alındığında, anasanat atölyesindeki araçların resim ve heykel öğrencilerinin yeterli düzeyde kullanabildiği, grafik öğrencilerinin heykel ve resim öğrencilerine oranla atölye malzemelerinden daha az faydalandığı görülmektedir. Madde 2 ve madde 3’ten elde edilen veriler kendi arasında tutarlıdır.

Madde 4: “Anasanat atölyemi ders saati dışında kullanabilirim.” maddesine grafik öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 4.00, heykel öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 5,00 ve resim öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 4,67 olarak elde edilmiştir. Ortalamalar dikkate alındığında, anasanat atölyelerinin ders saati dışında en çok heykel öğrencileri tarafından kullanılabilir olduğu görülmektedir.

Madde 5: “Anasanat atölye dersinde üretilen işlerin sergilenmesi için yeterli sergi alanı vardır.” maddesine grafik öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 4.13, heykel öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 3.85 ve resim öğrencilerinin verdiği

cevapların ortalamaları 4,67 olarak elde edilmiştir. Ortalamalar dikkate alındığında, sergi alanlarının en çok resim öğrencileri tarafından kullanılabilir olduğu görülmektedir.

Madde 6: “Anasanat atölyede iş güvenliği açısından yeterli önlemler alınmıştır.” maddesine grafik öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 3.84, heykel öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 3.85 ve resim öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 4,67 olarak elde edilmiştir. Ortalamalar dikkate alındığında, anasanat atölyelerini en çok resim öğrencilerinin iş güvenliği açısından yeterli bulduğu görülmektedir.

Madde 7: “Anasanat atölye dersinde çalışmaktan zevk duyarım.” maddesine grafik öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 3.58, heykel öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 5.00 ve resim öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 4,67 olarak elde edilmiştir. Ortalamalar dikkate alındığında, anasanat atölyesinde çalışmaktan en çok heykel öğrencilerinin memnun olduğu görülmektedir. Grafik öğrencilerinde bu oranın resim ve heykel öğrencilerine göre nispeten daha düşük olduğu görülmektedir.

Madde 8: “Anasanat atölye dersi kendimi geliştirme isteğimi canlı tutar.” maddesine grafik öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 3.48, heykel öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 5.00 ve resim öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 4,67 olarak elde edilmiştir. Ortalamalar dikkate alındığında, anasanat atölye dersinin en çok heykel öğrencilerinin kendini geliştirme isteğini canlı tuttuğu görülmektedir. Grafik öğrencilerinde bu oranın resim ve heykel öğrencilerine göre nispeten daha düşük olduğu görülmektedir.

Madde 9: “Anasanat atölye dersinde yeterli başarıyı gösterdiğimi düşünüyorum.” maddesine grafik öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 3.61, heykel öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 4.08 ve resim öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 4,33 olarak elde edilmiştir. Ortalamalar dikkate alındığında, anasanat atölye derslerinde başarı duygusunun en çok resim öğrencileri tarafından geliştirildiği görülmektedir. Grafik öğrencilerinde başarı duygusu geliştirme durumunun resim ve heykel öğrencilerine oranla daha düşük olduğu görülmektedir.

Madde 10: “Anasanat atölye dersi sosyal iletişim ve etkileşim kurabileceğimiz bir yapıya sahiptir.” maddesine grafik öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 3.90, heykel öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 4.54 ve resim öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 4,67 olarak elde edilmiştir. Ortalamalar dikkate alındığında, atölye derslerinde en çok resim öğrencilerinin sosyal etkileşim ve iletişim kurdukları bir ortama

sahip olduklarını düşündükleri görülmektedir. Grafik öğrencilerinde bu ortalamanın nispeten daha düşük olduğu görülmektedir.

Madde 11: “Anasanat atölye dersine diğer derslere oranla daha fazla ilgi duyarım.” maddesine grafik öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 3.45, heykel öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 4,69 ve resim öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 4,67 olarak elde edilmiştir. Ortalamalar dikkate alındığında, anasanat dersine karşı ilgi durumlarında en az grafik öğrencilerinin diğer derslere oranla ilgi duyduğu görülmektedir.

Madde 12: “Anasanat atölye dersinin teorik bölümüne yeterli zaman ayrılmıştır.” maddesine grafik öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 3.48, heykel öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 3.69 ve resim öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 4,33 olarak elde edilmiştir. Ortalamalar dikkate alındığında, anasanat atölye derslerinin teorik bölümünün en çok resim öğrencileri tarafından yeterli bulunduğu görülmektedir.

Madde 13: “Anasanat atölye dersi alan öğretiminde yeterlidir.” maddesine grafik öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 3.52, heykel öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 3.62 ve resim öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 4,83 olarak elde edilmiştir. Ortalamalar dikkate alındığında, anasanat atölye dersinin alan öğretiminin en çok resim öğrencileri tarafından yeterli bulunduğu görülmektedir.

Madde 14: “Anasanat atölye ders içerikleri güncel, yaratıcı yönü ile hayal gücümüzü geliştirmemizde etkilidir.” maddesine grafik öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 3.55, heykel öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 4.31 ve resim öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 4,83 olarak elde edilmiştir. Ortalamalar dikkate alındığında, anasanat ders içerikleri en az grafik öğrencileri tarafından etkili bulunmaktadır.

Madde 15: “Anasanat atölye dersinde farklı sanatsal teknikler kullanılır.” maddesine grafik öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 3.71, heykel öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 4.38 ve resim öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 4,50 olarak elde edilmiştir. Ortalamalar dikkate alındığında, anasanat atölyesinde farklı sanatsal tekniklerin en çok resim öğrencileri tarafından kullanılmakta olduğu görülmektedir. Grafik öğrencilerinde bu ortalamanın nispeten daha düşük olduğu görülmektedir.

Madde 16: “Anasanat atölye dersinin öğretim elemanından dersle ilgili yeterli danışmanlığı alırım.” maddesine grafik öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 3.77, heykel öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 4.38 ve resim öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 4,83 olarak elde edilmiştir. Ortalamalar dikkate alındığında,

öğretim elemanlarından danışmanlık hizmetinin en çok resim öğrencileri tarafından alındığı görülmektedir. Grafik öğrencilerinde bu ortalamanın nispeten daha düşük olduğu görülmektedir.

Madde 17: “Anasanat atölye dersleri bana alanımla ilgili sanatsal becerileri kazandırır.” maddesine grafik öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 3.61, heykel öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 4.62 ve resim öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 4,83 olarak elde edilmiştir. Ortalamalar dikkate alındığında, en çok resim öğrencilerinde atölyelerin sanatsal beceri kazandırdığı düşüncesi gelişmiştir. Grafik öğrencilerinde bu maddeye yönelik ortalama resim ve heykel öğrencilerine oranla daha düşüktür.

Madde 18: “Anasanat atölye dersi bana ders dışı sanatsal çalışmalar açısından yeterli motivasyonu sağlar.” maddesine grafik öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 3.58, heykel öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 4.54 ve resim öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 4,83 olarak elde edilmiştir. Ortalamalar dikkate alındığında atölyelerin sağladığı ders dışı sanatsal çalışmalara yönelik motivasyonun en az grafik öğrencilerinde bulunduğu görülmektedir.

Madde 19: “Anasanat atölye dersinde dört disiplin (Sanat tarihi, Estetik, Uygulama, Sanat eleştirisi) birlikte işlenir.” maddesine grafik öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 4.74, heykel öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 4.31 ve resim öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 4,83 olarak elde edilmiştir. Ortalamalar dikkate alındığında, öğrencilerin derslerinde dört disiplini yeterince kullandıkları, resim öğrencilerinin grafik ve heykel öğrencilerine oranla, derslerinde dört disiplinin daha fazla etkili olduğu görülmektedir.

Madde 20: “Anasanat atölye birikimlerimiz sayesinde ulusal ve uluslararası sergi, fuar ve sanatsal etkinliklere katılım sağlayabiliyoruz.” maddesine grafik öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 3.26, heykel öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 3.31 ve resim öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 4,00 olarak elde edilmiştir. Ortalamalar dikkate alındığında, atölye birikimlerinin sanatsal faaliyetlere katılmada etkisi en çok resim öğrencilerinde görülmektedir. Grafik ve heykel öğrencilerinde bu oran resim öğrencilerine göre daha düşük olduğu görülmektedir.

Madde 21: “Anasanat atölye dersinde alanımla ilgili güncel, işlevsel tasarım programları, resim teknikleri ve malzemeleri, canlı model, kalıp alınabilecek farklı materyaller vb. imkanlar mevcuttur.” maddesine grafik öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 3.42,

heykel öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 4.00 ve resim öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 3,50 olarak elde edilmiştir. Ortalamalar dikkate alındığında, anasanat atölyesindeki donanımların en çok resim öğrencileri tarafından yeterli bulunduğu görülmektedir.

Madde 22: “Anasanat atölye dersi kapsamında güncel sanat anlayışına uygun çalışmalar yaparız.” maddesine grafik öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 3.77, heykel öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 4.54 ve resim öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 4,00 olarak elde edilmiştir. Ortalamalar dikkate alındığında, atölyelerde güncel sanatsal çalışmalar yapıldığına en çok heykel öğrencilerinin katıldığı görülmektedir.

Madde 23: “Anasanat atölye dersinde yeteneğimizi açığa çıkartabileceğimiz uygulamalar yapılır.” maddesine grafik öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 3.61, heykel öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 4.15 ve resim öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 4,83 olarak elde edilmiştir. Ortalamalar dikkate alındığında, atölye derslerinde sanatsal yeteneklerin açığa çıkartıldığı uygulamaların yapıldığına en çok resim öğrencilerinin katıldığı görülmektedir. Grafik öğrencilerinde bu ortalamanın resim ve heykel öğrencilerine göre daha düşük kaldığı görülmektedir.

Madde 24: “Anasanat atölye dersinde yeteneğimizi geliştirebiliyoruz.” maddesine grafik öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 3.68, heykel öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 4.38 ve resim öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 4,67 olarak elde edilmiştir. Ortalamalar dikkate alındığında, anasanat atölyelerinin en çok heykel öğrencilerinde gelişim duygusu geliştirdiği görülmektedir.

Madde 25: “Yaptığımız uygulamalar bizi sınırlandırmadan kendi tarzımızı yaratabileceğimiz özgür bir ortam sağlar.” maddesine grafik öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 3.52, heykel öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 4.00 ve resim öğrencilerinin verdiği cevapların ortalamaları 4,50 olarak elde edilmiştir. Ortalamalar dikkate alındığında, ana sanat atölyelerinin en çok, resim öğrencilerinde çalışmalarda özgür olma durumu geliştirdiği görülmektedir. Grafik öğrencilerinde bu ortalama heykel ve resim öğrencilerine oranla daha düşük olduğu görülmektedir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuçlar

Bu araştırma, Resim-İş Eğitimi A.B.D’da öğrenim gören öğrencilerin anasanat atölye dersi tercihleri esnasında dikkat ettikleri noktaları, öğrencilerde tercihler esnasında ne tür beklentiler oluştuğu ve bu beklentilerin ne düzeyde karşılandığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu amaçla elde edilen veriler incelendiğinde ulaşılan sonuçlar şunlardır:

Araştırmaya birinci sınıflardan 24, üçüncü sınıflardan 15, 4. Sınıflardan 35 öğrenci katılım sağlamıştır. Çalışma grubunu 63’ü kız 11’i erkek öğrenci oluşturmaktadır. Beklenti ölçeği 31’i grafik öğrencisi, 9’u resim öğrencisi ve 13’ü heykel öğrencisi olmak üzere 3. ve 4. sınıflardan toplamda 50 öğrenciye uygulanmıştır.

Birinci sınıflara uygulanan görüşme formu sonucunda öğrencilerin tercih sıralamaları tespit edilmeye çalışılmıştır. Bulgular incelendiğinde öğrencilerin anasat atölye tercih sıralamasında birinci tercih olarak en çok grafik anasat atölyeyi, ikinci tercih olarak en çok resim anasat atölyeyi, üçüncü tercih olarak ise en çok heykel anasat atölyeyi seçtikleri tespit edilmiştir.

Öğrencilerin tercihleri esnasında çoğunlukla arkadaşlarından öneri aldıkları tespit edilmiştir. Öğrencilerin çevrelerinden tercihlerine yönelik almış oldukları önerilerin başında kariyer ve iş imkânına yönelik tercihler yapılması gelmektedir.

Öğrencilerin anasat atölye tercihleri sıralamalarında belirleyici faktörlerin neler olacağı görüşme formu aracılığı ile tespit edilmeye çalışılmıştır. Öğrencilerin anasat atölye tercihlerinde belirleyici faktörün “ilgi” olacağı belirlenmiştir.

Öğrencilerde tercih edilecek anasatlara karşı ne tür beklentiler geliştiği, öğrencilerin tercihlerine yönelik ne tür yeterlilikler kazanacaklarına inandığı ve öğrencilerin atölyelerin

teknik imkânları hakkında ne tür beklentilere sahip olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Bu yönde öğrencilerin dersin içerik açısından nitelikli oluşu seçeneğinin beklenti açısından en yüksek değere sahip olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin atölyelere karşı mesleki yeterlilik ve tecrübe kazandırma beklentisi içerisinde olduğu ve atölyelerde teknolojik donanımın yeterli olması durumları dikkat çeken cevaplar olmuştur.

Üçüncü ve dördüncü sınıflara uygulanan görüşme formunda öğrencilerin geçmiş anasanat atölye tercihleri sıralamalarında belirleyici faktörlerin neler olduğu görüşme formu aracılığı ile tespit edilmeye çalışılmıştır. Öğrencilerin anasanat atölye tercihlerinde belirleyici faktörün “ilgi” olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç birinci sınıflardan elde edilen verilerle uyushmaktadır. Aytekin’in (2008) yapmış olduğu Resim-İş Eğitimi A.B.D. öğrencilerinin anasanat tercihlerinin temel tasarım dersine yönelik beklentileri arasındaki ilişkilerin incelendiği çalışmada araştırmaya katılan öğrencilerin %58,0’nın tercihlerinde belirleyici faktörün ilgi olduğu saptanmıştır. Çalışma sonuçları paralellik göstermektedir.

Araştırma sürecinde uygulanan beklenti ölçeği kapsamında araştırmaya katılan çalışma grubunun beklenti düzeylerinde cinsiyet, mezun olunan lise türü, sınıf kademesi ve anasanat atölye türüne göre farklılıklar olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Öğrencilerde cinsiyet, mezun olunan lise türü ve anasanat atölyelerde farklılık olmadığı, sınıf kademelerinde ise 4. Sınıf öğrencilerinin 3. Sınıf öğrencilerine göre beklentilerinin daha fazla karşılandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Aytekin’in (2008) yapmış olduğu çalışmada öğrenci tercihlerinde 1. tercih olarak resim anasanat atölyeyi ağırlıklı olarak seçildiği görülürken, görüşme formları sonucunda öğrencilerin ağırlıklı olarak 1. tercih olarak grafik anasanat atölyeyi tercih ettiği, resim anasanat atölyenin ikinci tercih olarak seçildiği görülmektedir.

Çalışmaya yönelik sonuçlar incelendiğinde atölyelerin 1, 2, 3 ve 4 maddelerine verdikleri puan ortalamalarının, Kıratlı’nın (2005) yapmış olduğu çalışmanın aksine daha olumlu olduğu görülmektedir. Kıratlı’nın yapmış olduğu çalışmada öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun anasanat atölye derslerinin sağlıklı yürütülebilmesi için atölye koşulları (araç-gereçler, teknolojik donanım) yeterli olmadığını, bir grup öğrencinin ise atölyelerini ders dışında kullanamadıklarını belirtmiştir. Buyurgan’ın (2007) yapmış olduğu çalışmada ise öğrencilerin %13,6’sı derslik ve atölyelerin araç-gereç eksiklerinin olduğunu belirtmiştir. Yapılan araştırmada grafik ve heykel öğrencilerinin araç-gereç yeterliliği ve kullanabilir oluşu bakımından kararsız oldukları resim öğrencileri için yeterli olduğu görülmektedir. Öğrencilerin dersin fiziksel koşullarından memnun oldukları, resim ve

grafik öğrencileri araç-gereçlerden yeterince yararlandıklarını grafik öğrencilerinin bu konuda kararsız oldukları görülmektedir.

Kıratlı'nın (2005) yaptığı araştırmada öğrencilerin yarısı yapılan çalışmaların sürekli sergilenmesi için özel bir mekânın olmadığını ifade ederken, yapılan araştırmada grafik ve resim öğrencileri sergileme alanlarını yeterli bulurken heykel öğrencilerinin kararsız oldukları görülmektedir.

Buyurgan'ın (2007) yapmış olduğu araştırmasında araştırmaya katılan öğrencilerin %38'i Resim-iş Eğitimi Ana Bilim Dalındaki eğitim öğretim sürecinde okullarının beklentilerine cevap verdiğini, %60'ı cevap veremediğini ifade etmiştir. Bu sonuç ile karşılaştırma yapıldığında çalışma sonuçlarının daha olumlu olduğu görülmektedir.

5.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Resim anasanat atölye öğrencilerinin tercihlerine yönelik beklenti durumları incelenerek, öğrencilerin cevapladıkları maddelerin puan ortalamaları dikkate alındığında; resim öğrencilerinin atölyelerin fiziki şartlarını dersin yürütülmesi bakımından yeterli olduğunu düşündükleri, ders araç gereçlerini kullanabildiklerini fakat atölyenin donanımsal olarak yeterliliği konusunda kararsız kaldıkları görülmektedir. Resim öğrencilerinin anasanat atölyelerini ders saati dışında kullanabilme, üretilen işlerin sergilenebilmesi için yeterli sergi alanlarının varlığı, atölyelerin iş güvenliği açısından yeterli olma durumlarına olumlu cevaplar verdikleri görülmektedir.

Ortalamalar dikkate alındığında öğrencilerin atölye derslerine katılmaktan zevk duydukları ve kendilerini geliştirme isteklerini canlı tuttukları, derste yeterli başarıyı gösterdiklerini düşündükleri görülmektedir. Resim öğrencileri için atölye dersinin teorik bölümüne yeterli zaman ayrıldığını, dersin alan öğretiminde yeterli olduğunu, ders içerikleri güncel, yaratıcı olduğu ve atölye dersinde farklı sanatsal teknikler kullandığını görülmektedir. Resim öğrencileri danışmanlarından yeterli danışmanlığı aldıklarını düşünmektedir.

Resim öğrencileri anasanat atölyelerinin kendilerine sanatsal beceri kazandırdığını, atölye derslerinin kendilerinde ders dışı sanatsal çalışmalar açısından yeterli motivasyonu sağladığını düşünmektedir. Öğrencilerin ulusal ve uluslararası sergilere katılım sağlayabildikleri, ders kapsamında güncel sanat anlayışına uygun çalışmalar yapabildikleri, atölye derslerinde yeteneklerini açığa çıkartabilecekleri uygulamaların yapıldığı ve özgür bir çalışma ortamına sahip olduklarını düşündükleri görülmektedir.

Ortalamalar dikkate alındığında resim öğrencilerinin alanlarıyla ilgili güncel, işlevsel teknikler ve malzemeler kullanıp canlı model vb. imkânlarla sahip olma durumlarında kararsız kaldıkları görülmektedir.

5.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Grafik anasanat atölye öğrencilerinin tercihlerine yönelik beklenti durumları incelenerek, öğrencilerin cevapladıkları maddelerin puan ortalamaları dikkate alındığında; grafik öğrencilerinin atölyelerin fiziki şartlarını dersin yürütülmesi bakımından resim öğrencileri kadar yeterli bulmadıkları kararsız oldukları görülmektedir. Atölye araçlarının çeşitliliği kullanılabilirlikleri, donanımsal olarak yeterliliği konusunda kararsız kaldıkları görülmektedir. Grafik öğrencilerinin anasanat atölyelerini ders saati dışında kullanabilme, üretilen işlerin sergilenebilmesi için sergi alanlarının varlığını yeterli buldukları, atölyelerde iş güvenliği açısından alınan önlemlerin yeterliliği konusunda kararsız kaldığı görülmektedir.

Ortalamalar dikkate alındığında öğrencilerin atölye derslerine katılmaktan zevk duymak, kendilerini geliştirme isteklerini canlı tutmak, derste yeterli başarıyı göstermek gibi durumlarında kararsızlıklar yaşadıkları görülmektedir. Grafik öğrencileri için atölye dersinin teorik bölümünün yeterliliği dersin alan öğretiminde yeterliliği, ders içerikleri güncel, yaratıcı oluşu ve atölye dersinde farklı sanatsal teknikler kullanılma durumlarında kararsız oldukları görülmektedir. Grafik öğrencileri danışmanlarından yeterli danışmanlığı aldıklarını düşünmektedir.

Grafik öğrencileri anasanat atölyelerinin kendilerine sanatsal beceri kazandırma, atölye derslerinin kendilerinde ders dışı sanatsal çalışmalar açısından yeterli motivasyonu sağlama, öğrencilerin ulusal ve uluslararası sergilere katılım sağlayabilme durumlarına karşı kararsız kaldığı görülmektedir. Ders kapsamında güncel sanat anlayışına uygun çalışmalar yapabilme, atölye derslerinde yeteneklerini açığa çıkartabilecekleri uygulamaların yapıldığı ve özgür bir çalışma ortamına sahip olduklarını nispeten düşündükleri görülmektedir.

Ortalamalar dikkate alındığında grafik öğrencilerinin alanlarıyla ilgili güncel, işlevsel tasarım programları, resim teknikleri ve malzemeleri, canlı model, kalıp alınabilecek farklı materyaller vb. imkânlarla sahip olma durumlarında kararsız kaldıkları görülmektedir.

5.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Heykel anasanat atölye öğrencilerinin tercihlerine yönelik beklenti durumları incelenerek, öğrencilerin cevapladıkları maddelerin puan ortalamaları dikkate alındığında; Heykel öğrencilerinin atölyelerin fiziki şartlarını dersin yürütülmesi bakımından yeterli olduğunu düşündükleri, ders araç gereçlerini kullanabildiklerini, atölyenin donanımsal olarak yeterliliği konusunda memnun kaldıkları görülmektedir. Heykel öğrencilerinin anasanat atölyelerini ders saati dışında kullanabilme durumuna tamamen katıldıkları fakat üretilen işlerin sergilenebilmesi için yeterli sergi alanlarının varlığı, atölyelerin iş güvenliği açısından yeterli olma durumlarına kararsız kaldıkları görülmektedir.

Ortalamalar dikkate alındığında öğrencilerin atölye derslerine katılmaktan zevk duydukları ve kendilerini geliştirme isteklerini canlı tuttukları, derste yeterli başarıyı gösterdiklerini düşündükleri görülmektedir. Heykel öğrencileri atölye dersinin teorik bölümüne yeterli zamanın ayrılması ve dersin alan öğretiminde yeterliliği konusunda kararsızlıklar yaşamaktadırlar. Heykel öğrencileri için ders içeriklerinin güncel, yaratıcı olduğu ve atölye dersinde farklı sanatsal teknikler kullandığını görülmektedir. Resim öğrencileri danışmanlarından yeterli danışmanlığı aldıklarını düşünmektedir.

Heykel öğrencileri anasanat atölyelerinin kendilerine sanatsal beceri kazandırdığını, atölye derslerinin kendilerinde ders dışı sanatsal çalışmalar açısından yeterli motivasyonu sağladığını düşünmektedir. Öğrencilerin ulusal ve uluslararası sergilere katılım sağlama konusunda kararsız oldukları, güncel sanat anlayışına uygun çalışmalar yapabildikleri, atölye derslerinde yeteneklerini açığa çıkartabilecekleri uygulamaların yapıldığı ve özgür bir çalışma ortamına sahip olduklarını düşündükleri görülmektedir.

Ortalamalar dikkate alındığında heykel öğrencileri alanlarıyla ilgili güncel, işlevsel teknikler ve malzemeler kullanıp canlı model, kalıp alınabilecek farklı materyaller vb. imkânlara sahip olduklarını düşündükleri görülmektedir.

5.2. Öneriler

Araştırma süreci sonucunda elde edilen bilgilerden yola çıkarak; öğrencilerin anasanat atölye tercih sürecinde, dersler hakkında bilgilendirilmesi, geleceğe dair avantaj ve dezavantajları üzerine rehberlik verilmesi öğrencilerin seçimlerinde daha doğru kararlar almalarına yardımcı olabilir.

Öğrencilere rehberlik hizmetleri tarafından uygulanacak test ve envanterler ile kendileri için uygun olan anasanat atölyeye karar verme sürecinde yardımcı olunabilir.

Öğrencilerin öğrenim süreçlerinde maddi kaygılar yaşaması onları ilgi ve yeteneklerinin olduğu alanlardan uzaklaştırıp daha ekonomik olan seçeneğe yönelmesine sebep olmaktadır. Atölye donanımlarından; araç, gereç, bilgisayar, boya vb. sağlanması ile öğrencilerin ilgi duydukları alanda eğitim almaları sağlanabilir.

Öğretim programları çağın getirdiği ihtiyaçları dikkate alarak güncellenmeli ve güncellenen programlar doğrultusunda öğretim görevlilerinin ders içeriklerini güncel programa göre düzenlemesi sağlanarak çağın gerisinde kalınmadan mesleki, alan ve genel kültür bakımından daha donanımlı öğretmen adayları yetiştirilebilir.

Öğrencilere çalışmalarını okul ortamı dışında sergileyebilecekleri alanların yaratılması ile sanatçı kişiliklerinin gelişimine katkı sağlanabilir.

Öğrencilerin alana olan ilgisini canlı tutmak ve yaratıcı yönlerini geliştirmek için farklı sanatsal uygulamalara, etkinliklere, söyleşilere, sergi katılımlarına, müze gezilerine daha fazla yer verilebilir.

Fakültede gidilecek yeniliklere ya da değişikliklere karar verilmeden önce öğrencilere, anket, görüşme formu gibi öğrenci beklenti ve düşüncelerini ortaya çıkaran uygulamalar yapılarak okul ve atölye ortamında ne tür ihtiyaçlar olduğu tespit edilebilir.

Anasanat atölye derslerinin uygulama boyutu dışında dersin teorik boyutuna da zaman ayrılmalıdır. Teorik bilgi eksikliği öğrencilerde uygulama ve yaratma aşamasında amaçsızlıklara ve ifade güçlüğüne yol açmanın yanında alana hâkim olamama ve yabancılaşma durumu ortaya çıkabilir.

Öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınarak alan eğitiminde çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerine yer verilmelidir.

KAYNAKLAR

- Ada, S., & Ünal, S. (2021). *Eğitime giriş*. Ankara: Nobel.
- Akkurt, S., & Boratav, O. (2018). Neden sanat eğitimi. *Uluslararası Eğitim Araştırmacıları Dergisi*, 1(1), 54-60.
- Akyüz, Y. (2019). *Türk eğitim tarihi*. Ankara: Pegem.
- Altın, H. (2018). II. Abdülhamid döneminde bir eğitim kurumu: Dârümuallimîn-İ Âliye. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(16), 93-111.
- Altinkurt, L. (2015). Türkiye'de sanat eğitiminin gelişimi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (12).
- Altuner, H. (2007). Türkiye'de sanat tarihi ve Cumhuriyet'ten günümüze sanat tarihi eğitimi. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2), 79-90.
- Aybek, E. C. (2022). *Mann-Whitney U Testi*. <https://www.olcme.net/wp-content/uploads/SPSS-04-mann-whitney-u-testi.pdf> adresinden alınmıştır.
- Aytekin, C. A. (2008). *Resim-iş eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin anasanat atölye tercihleri ile temel tasarım dersine yönelik tutum, algı ve beklentileri arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı (2022). *Heykel eğitimi* (E-kitap) <https://ekitap.ktb.gov.tr/TR-80278/heykel-egitimi.html> adresinden alınmıştır.
- Baki, A., & Gökçek, T. (2012). Karma yöntem araştırmalarına genel bir bakış. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(42), 1-21.
- Başbuğ, F., & Başbuğ, Z. (2016). Görsel sanatlar eğitimi üzerine notlar. *Akdeniz Sanat Dergisi*, 9(18), 74-98.
- Baykal, A. (2005). *Öğretmenlik nasıl öğrenilir*. Eğitim fakültelerinde yeniden yapılandırmanın sonuçları ve öğretmen yetiştirme sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Becer, E. (2011). *İletişim ve grafik tasarım*. Ankara: Dost.
- Buyurgan, S. (2007). Eğitim fakülteleri resim-iş eğitimi ana bilim dalı öğrencilerinin aldıkları eğitim-öğretime yönelik görüş ve beklentileri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(4), 657-677.
- Buyurgan, S., & Buyurgan, U. (2012). *Sanat eğitimi ve öğretimi*. Ankara: Pegem.
- Bülbül, S. E. (2001). Kruskal-Wallis Testi ve Friedman Testinin alternatif parametrik tekniklerle karşılaştırılması ve bazı parametrik ve parametrik olmayan çoklu karşılaştırma yöntemleri ile incelenmesi. *Öneri Dergisi*, 4(15), 89-96.

- Büyüköztürk, Ş. (2020). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2019). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem.
- Can, A. (2019). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. Ankara: Pegem.
- Çetin, Y., & Avcı, M. (2011). Çağdaşlaşma sürecinde Sanayi-i Nefise Mektebi'nin kuruluşu ve asker ressamının bu okuldaki eğitim faaliyetleri üzerine bir değerlendirme. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, (25), 51-66.
- Çolak, B. (2011). Ondokuzuncu yüzyıldan günümüze Türkiye'de değişen sergileme kavramı, sergi etkinlikleri ve sergi mekânları. *Sanat Dergisi*, (19), 1-8.
- Deliduman, C. G. (2022). *Güzel sanatlar fakültesi mezunları ve sanat öğretmenliği*. https://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/medergi/17.htm adresinden alınmıştır.
- Dılmaç, O. (2009). Resim-iş eğitimi anabilim dalında ana sanat atölye derslerinin öğrenciler tarafından değerlendirilmesinin sınıf içi başarıya etkisi. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, (23), 39-53.
- Erden, M. & Fidan, N. (1998). *Eğitime giriş*. İstanbul: Alkım.
- Gazi Üniversitesi. (2022, 05 08). *Gazi Eğitim Fakültesi Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Tarihiçe*. <https://gef-guzelsanatlar-resimis.gazi.edu.tr/view/page/260786> adresinden alınmıştır.
- Gezer, H. (1984). *Cumhuriyet döneminde Türk heykeli*. İstanbul: Türkiye İş Bankası.
- Gürtuna, S. (2005). Sanat eğitimi yönünden "Fatih'in Çocukluk Defteri" üzerine düşünceler. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 1-10.
- Haykır, M. (2010). *Eğitim fakülteleri resim bölümü öğrencilerinin anasanat atölye derslerine karşı tutumlarının, sanat etkinliklerini izleme edimleri ile beğeni düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- İbişen, A. (2002). *Türkiye'de sanat eğitiminde öğretmen yetiştirme*. Türkiye'de sanat eğitimi ve öğretmen yetiştirme sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- İlhan, A. Ç. (1994). Üniversitelerde sanat eğitiminin gerekliliği. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 27(1), 173-183.
- Karabayır, Ö. (2021). Mekteb-i Sultani. *Tarih Kritik Dergisi*, 7(2), 188-190.
- Kavuran, T. (2003). Türkiye'de eğitim fakülteleri resim-iş öğretmenliği programlarının uygulanmasında karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri. *Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir*.
- Haykır, M. (2010). *Türkiye'de eğitim fakülteleri resim - iş öğretmenliği programlarının uygulanmasında karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri*. Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Kaya, G. S. (2019). Sultan Abdülaziz ve döneminin resim sanatı. *Milli Saraylar Sanat Tarih Mimarlık Dergisi*, (17), 77-101.
- Keser, N. (2009). *Sanat sözlüğü*. Ankara. Ütopya.

- Keskin, B. (2017). 25 haziran 1327 (1911) yılına ait sanayi-i nefise mektebi'nin talimatnamesi ve ders programı. *Kesit Akademi Dergisi*, 3(9), 426-445.
- Kınıklı, O. (2005). Çağdaş eğitimin temel niteliği ve sanat eğitiminin gerekliliği. *Eğitim Fakültelerinde Yeniden Yapılandırmanın Sonuçları ve Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu*, 435-446.
- Kırıçoğlu, O. T. (2002). *Sanatta eğitim*. Ankara: Pegem.
- Küçükahmet, L. (2008). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Ankara: Nobel.
- Milli Eğitim bakanlığı. (2003). İlköğretimde yöneltme yönergesi. *Tebliğler Dergisi*, (2552), 538-554.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2012). *Türk grafik sanatı tarihi*. http://www.megep.meb.gov.tr/http://www.megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/T%C3%BCrk%20Grafik%20Sanat%C4%B1%20Tarihi.pdf adresinden alınmıştır.
- Mercan, R., & Tezcan, M. (2020). Romatoloji perspektifinden Covid-19. *Namık Kemal Tıp Dergisi*, 8(3), 557-563.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2018). Görsel sanatlar dersi öğretim programı (ilkokul ve ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar). Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Mor Dirlik, E., & Kula Kartal, S. (2016). Geçerlik kavramının tarihsel gelişimi ve güvenilirlikte en çok tercih edilen yöntem: Cronbach Alfa katsayısı. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(4), 1865-1879.
- Onwuegbuzie, A. J., & Leech, N. L. (2004). Enhancing the interpretation of “significant” findings: The role of mixed methods research. *The Qualitative Report*, 9(4), 770-792.
- Özdal, M. A. (2021). *Başlangıçtan bugüne Türk resim sanatı*. 6. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi'nde sunulmuş bildiri, 76-93.
- Özsezgin, K. (1999). *Cumhuriyetin 75. yılında Türk resmi*. İstanbul: Türkiye İş Bankası.
- Pekmezci, H. (2002). *Eğitim - sanat eğitimi - nitelikli insan eğitimi*. Gazi Üniversitesi'nin eğitimde 75. yılı sanat eğitimi sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- San, İ. (1982). Sanat eğitimi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 15(1), 215-226.
- San, İ. (2017). *Sanat ve eğitim*. Ankara: Ütopya.
- Şahan, M., Süzen, H., Çapar, M., & Geçen, F. (2013). *Görsel sanat eğitiminde uygulamalar*. (A. Ayaydın, & İ. Mercin, Ed.) Ankara: Pegem.
- Tansuğ, S. (1993). *Çağdaş Türk sanatı*. İstanbul: Remzi.
- Tataroğlu, E. (2019). Osman Hamdi Bey: 19.yüzyılın türk müzecisi - devlet adamı - ressamı - sanat eğitimcisi - arkeoloğu. *Milli Eğitim Dergisi*, 48(221), 175-185.
- Terzi, İ. (2014). Mehmet Esad'ın Mirat-ı Mühendishane-i Berri-i Hümayun ve Mirat-ı Mekteb-i Harbiye adlı eserlerine göre 19. Yüzyıl Türk resmi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 142-146.
- Turani, A. (1998). *Çağdaş sanat felsefesi*. İstanbul: Remzi.
- Turani, A. (2011). *Dünya sanat tarihi*. İstanbul: Remzi.

- Ucan, A. (2002). *Türkiye'de çağdaş sanat eğitiminde öğretmen yetiştirme süreci ve başlıca yapılanmalar*. Paper presented at Gazi University 1st Art Education Symposium, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Uğurlu, A. (2002). *Güzel sanatlar akademisi örneğinde sanat eğitimi ve gelişimi*. Gazi Üniversitesinin eğitimde 75. yılı sanat eğitimi sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Mimar Sinan Üniversitesi (2022). *Kurum tarihi*. <https://msgsu.edu.tr/universite/kurum-tarihi/> adresinden alınmıştır.
- Ünver, E. (2002). *Sanat eğitimi*. Ankara: Nobel.
- Ünver, E. (2011). *Görsel sanatlar ve eğitimi üzerine*. Ankara: Detay.
- Yolcu, E. (2009). *Sanat eğitimi kuramlar ve yöntemleri*. Ankara: Nobel.
- Yorulmaz, Ö. (2022). Çok değişkenli istatistik ders notları. *İstanbul Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi*. http://auzefkitap.istanbul.edu.tr/kitap/ekonometri_ue/cokdegiskenli.pdf adresinden alınmıştır.
- Yüksek Öğretim kurumu. (2022, 05 08). *Resim - iş öğretmenliği lisans programı*. https://www.yok.gov.tr/documents/kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/yeni-ogretmen-yetistirme-lisans-programlari/resim_is_ogretmenligi_lisans_programi09042019.pdf adresinden alınmıştır.

EKLER

EK 1. Öğrenci Görüşme Formu: 1

Resim İş Eğitimi A.B.D Programlarında Anasanat Atölye Tercihi ve Beklentilere İlişkin Öğrenci Görüşme Formu

Değerli öğrenci;

Bu araştırma sizlerin anasanat atölye tercihi yaparken dikkate aldığınız noktaları ve seçeceğiniz anasanaatlara yönelik beklentilerinizi ölçmeyi planlamıştır. Size yöneltilen sorular planlanan araştırmanın verilerini toplamak üzere hazırlanmıştır. Elde edilen veriler araştırma dışında başka bir amaçla kullanılmayacaktır.

Elde edilecek sonuçların geçerliği ve güvenilirliği sizin eksiksiz, içten, doğru bilgiler vermenize bağlıdır. Bu nedenle lütfen verilen yönergeleri dikkatle okuyup soruları cevaplayınız.

Çiğdem Ayyıldız

Gazi Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Programı Öğrencisi

Lütfen aşağıdaki seçeneklerden size uygun olanı (x) işareti ile belirtiniz.

1. Cinsiyetiniz

K E

2. Mezun olduğunuz eğitim kurumu

Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi

Düz Lise

Anadolu Lisesi

Meslek Lisesi

İmam Hatip Lisesi

Fen Lisesi

Diğer (Lütfen belirtiniz).....

Aşağıda anasanaat atölye tercihiniz ve beklentileriniz hakkında bazı sorular yer almaktadır. Lütfen sizden istenildiği şekilde cevaplayınız.

1. Anasanaat atölye tercihinizde resim, grafik tasarım ve heykel alanlarından hangisini tercih etmeyi düşünüyorsunuz? Önceliğinize göre sıralayınız.

.....

2. Anasanaat atölye tercihi yaparken sizin için belirleyici faktörler neler olacaktır? Uygun olanı işaretleyiniz.

a) İlgi

b) Yetenek

c) Kariyer

d) Ekonomik Avantaj

e) Sanatsal İdealler

f) Diğer (Lütfen belirtiniz).....

3. a. Anasanaat atölye tercihi hakkında çevrenizden fikir alıyor musunuz?

a) Evet

b) Hayır

b. Vermiş olduğunuz cevap evet ise aşağıdaki seçeneklerden uygun olanı işaretleyiniz.

- a) Danışmanımdan
- b) Arkadaşlarımdan
- c) Ailemden
- d) Diğer (*Lütfen belirtiniz*)

c. Atölye seçiminizde de etkili olan öneriler nelerdir?

.....

4. Tercih edeceğiniz anasanaat atölye hakkında sizde oluşan beklentiler nelerdir? Size uygun olanları işaretleyiniz.

- Ders içeriği
- Atölye masrafları
- Öğretim elemanı
- Atölyenin fiziksel koşulları
- Öğretim sürecinde çalışabilme imkanı
- Diğer (*Lütfen belirtiniz*).....

5. Anasanaat atölyelerinin eğitim sürecinde size hangi yeterlikleri katacağını düşünüyorsunuz? Bu yöndeki beklentileriniz nelerdir?

.....
.....
.....

6. Tercih yapacağınız anasanaat atölyesinin teknik imkânları hakkında beklentileriniz nelerdir?

.....
.....
.....

EK 2. Öğrenci Görüşme Formu: 2

RESİM İŞ EĞİTİMİ A.B.D PROGRAMLARINDA 3. VE 4. SINIFLARIN BEKLENTİLERİNE İLİŞKİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞME FORMU

Değerli öğrenci;

Bu araştırma sizlerin anasanat atölye tercihi yaparken dikkate almış olduğunuz noktaları ve seçmiş olduğunuz anasanat atölyelere yönelik beklenti durumlarınızı açığa çıkarmayı planlamıştır. Size yöneltilen sorular planlanan araştırmanın verilerini toplamak üzere hazırlanmıştır. Elde edilen veriler araştırma dışında başka bir amaçla kullanılmayacaktır.

Elde edilecek sonuçların geçerliği ve güvenilirliği sizin eksiksiz, içten, doğru bilgiler vermenize bağlıdır. Bu nedenle lütfen verilen yönergeleri dikkatle okuyup soruları cevaplayınız.

Çiğdem Ayyıldız

Gazi Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Programı Öğrencisi

Lütfen aşağıdaki seçeneklerden size uygun olanı (x) işareti ile belirtiniz.

1. Cinsiyetiniz?

K E

2 .Kaçınıcı sınıftasınız?

3 4

3.Mezun olduğunuz eğitim kurumu

Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi

Düz Lise

Anadolu Lisesi

Meslek Lisesi

İmam Hatip Lisesi

Fen Lisesi

Diğer (*Lütfen belirtiniz*).....

Aşağıda anasanat atölye tercihiniz ve beklentileriniz hakkında bazı sorular yer almaktadır. Lütfen sizden istenildiği şekilde cevaplayınız.

1. Anasanat atölye tercihinizi hangi durumları göz önünde bulundurarak yapmıştınız? Size uygun olanı işaretleyiniz.

a) İlgi

b) Yetenek

c) Kariyer

d) Ekonomik Avantaj

e) Sanatsal İdealler

f) Diğer (*Lütfen belirtiniz*).....

2. Anasaat atölye tercihi yaparken hangi beklentiler ile tercih yaptınız? Size uygun olanları işaretleyiniz.

- Ders içeriği
- Atölye masrafları
- Öğretim elemanı
- Atölyenin fiziksel koşulları
- Öğretim sürecinde çalışabilme imkanı
- Diğer (*Lütfen belirtiniz*).....

EK 3. Beklenti Düzeyi Ölçeği

Öğrenci Kişisel Bilgi Formu

Aşağıda kişisel durumunuza ilişkin bilgiler bulunmaktadır. Seçenekler arasından size uygun seçeneğin önündeki parantez içine (X) işaretini koyarak cevaplandırınız.

1. Cinsiyetiniz ?

K E

2. Sınıf seviyeniz?

3 4

3. Kaç numaralı atölyede eğitim alıyorsunuz?

R1 R2 R3 R4 R5 R6 R7

4. Bulduğunuz anasanat atölyesi?

Resim Grafik Tasarım Heykel

5. Mezun olduğunuz eğitim kurumu?

Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi

Düz Lise

Anadolu Lisesi

Meslek Lisesi

İmam Hatip Lisesi

Fen Lisesi

Diğer (*Lütfen belirtiniz*).....

Anasanat Atölye Tercihine Yönelik Öğrenci Beklenti Düzeyi Ölçeği

Sevgili arkadaşlar;

Bu araştırma sizlerin Eğitim Fakültesi, Resim-İş Eğitimi Anabilim Dallarında tercih ettiğiniz anasanat atölye derslerine karşı beklentilerinizin ne düzeyde karşılandığını saptamak amacı ile yapılmaktadır.

Aşağıda anasanat atölye tercihlerinize yönelik beklentilerinizi ölçen maddelere yer verilmiştir.

Her madde için Hiç Katılmıyorum, Katılmıyorum, Kararsızım, Katılıyorum, Tamamen Katılıyorum olmak üzere beş ifade yer almaktadır. Lütfen her maddeyi dikkatlice okuduktan sonra kendinize en uygun seçeneği işaretleyiniz.

Elde edilecek sonuçların geçerliği ve güvenilirliği sizin eksiksiz, içten, doğru bilgiler vermenize bağlıdır. Bu nedenle lütfen soruları dikkatle okuyup cevaplayınız.

Yardımlarınız için teşekkür ederiz.

Çiğdem Ayyıldız

Gazi Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Programı Öğrencisi

MADDELER	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1. Anasanat atölyelerinde gereçli araçlar (Bilgisayar, masa, ışıklı masa, resim sehpası, baskı presi vb.) vardır ve kullanılabilir durumdadır.					
2. Anasanat atölyenin fiziki şartları dersin yürütülmesi için yeterlidir.					
3. Anasanat atölye araçlarından (Bilgisayar, masa, ışıklı masa, resim sehpası, baskı presi vb.) yeteri kadar yararlanırım.					
4. Anasanat atölyemi ders saati dışında kullanabilirim.					
5. Anasanat atölye dersinde üretilen işlerin sergilenmesi için yeterli sergi alanı vardır.					
6. Anasanat atölyede iş güvenliği açısından yeterli önlemler alınmıştır.					
7. Anasanat atölye dersinde çalışmaktan zevk duyarım.					
8. Anasanat atölye dersi kendimi geliştirme isteğimi canlı tutar.					
9. Anasanat atölye dersinde yeterli başarıyı gösterdiğimi düşünüyorum.					
10. Anasanat atölye dersi sosyal iletişim ve etkileşim kurabileceğimiz bir yapıya sahiptir.					
11. Anasanat atölye dersine diğer derslere oranla daha fazla ilgi duyarım.					
12. Anasanat atölye dersinin teorik bölümüne yeterli zaman ayrılmıştır.					
13. Anasanat atölye dersi alan öğretiminde yeterlidir.					
14. Anasanat atölye ders içerikleri güncel, yaratıcı yönü ile hayal gücümüzü geliştirmemizde etkilidir.					
15. Anasanat atölye dersinde farklı sanatsal teknikler kullanılır.					
16. Anasanat atölye dersinin öğretim elemanından dersle ilgili yeterli danışmanlığı alırım.					
17. Anasanat atölye dersleri bana alanımla ilgili sanatsal becerileri kazandırır.					
18. Anasanat atölye dersi bana ders dışı sanatsal çalışmalar açısından yeterli motivasyonu sağlar.					

-
19. Anasanat atölye dersinde dört disiplin (Sanat tarihi, Estetik, Uygulama, Sanat eleştirisi) birlikte işlenir.
-
20. Anasanat atölye birikimlerimiz sayesinde ulusal ve uluslararası sergi, fuar ve sanatsal etkinliklere katılım sağlayabiliyoruz.
-
21. Anasanat atölye dersinde alanımla ilgili güncel, işlevsel tasarım programları, resim teknikleri ve malzemeleri, canlı model, kalıp alınabilecek farklı materyaller vb. imkanlar mevcuttur.
-
22. Anasanat atölye dersi kapsamında güncel sanat anlayışına uygun çalışmalar yaparız.
-
23. Anasanat atölye dersinde yeteneğimizi açığa çıkartabileceğimiz uygulamalar yapılır.
-
24. Anasanat atölye dersinde yeteneğimizi geliştirebiliyoruz.
-
25. Yaptığımız uygulamalar bizi sınırlandırmadan kendi tarzımızı yaratabileceğimiz özgür bir ortam sağlar.
-

EK.4 Etik Kurul Raporu

Evrak Tarih ve Sayısı: 24.03.2021-E.59400

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Etik Komisyonu

Sayı : E-77082166-302.08.01-59400
Konu : Bilimsel ve Eğitim Amaçlı

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 25.02.2021 tarihli ve 80287700-302.08.01- 36603 sayılı yazı.

İlgi yazınız ile göndermiş olduğunuz, Enstitünüz Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Resim İş Eğitimi Bilim Dalı **Yüksek Lisans Öğrencisi Çiğdem AYYILDIZ'ın, Doç.Dr.Osman ÇAYDERE'nin** danışmanlığında yürüttüğü "*Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Programlarında Öğrencilerin Anasanat Atölye Tercihleri ve Tercihlerin Beklentilerini Karşılama Düzeyi*" adlı tez çalışması ile ilgili konu Komisyonumuzun **02.03.2021** tarih ve **04** sayılı toplantısında görüşülmüş olup,

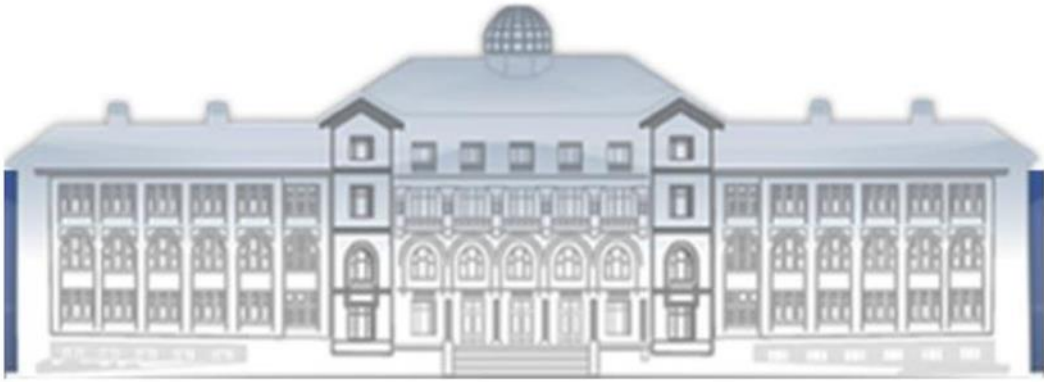
İlgilinin çalışmasının, yapılması planlanan yerlerden izin alınması koşuluyla yapılmasında etik açıdan bir sakınca bulunmadığına oybirliği ile karar verilmiş ve karara ilişkin imza listesi ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Araştırma Kod No: 2021 - 330

Komisyon Başkanı

Ek:1 Liste

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR..